

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Nea Kiuru

Verotus ja yritysvastuu: Veroraportoinnin rooli vastuullisuuskäytännöissä

Laskentatoimen ja rahoituksen yksikkö
Talousoikeuden pro gradu -tutkielma
Kauppatieteiden maisteriohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO
Laskentatoimen ja rahoituksen yksikkö

Tekijä:	Nea Kiuru		
Tutkielman nimi:	Verotus ja yritysvastuu:	Veroraportoinnin	rooli
	vastuullisuuskäytännöissä		
Tutkinto:	Kauppätieteiden maisteri		
Oppiaine:	Talousoikeus		
Työn ohjaaja:	Siru Kaunisto		
Valmistumisvuosi:	2025	Sivumäärä:	69

TIIVISTELMÄ:

Yritysvastuu (*Corporate Social Responsibility, CSR*) on noussut keskeiseksi osaksi yritysten toimintaa kansainvälisessä liiketoimintaympäristössä, mutta aihepiiriä on vielä verrattain vähän tutkittu, erityisesti oikeustieteellisestä näkökulmasta. Osana tätä kehitystä myös yritysten verotuksellinen käyttäytyminen on saanut lisää huomiota, ja verotus on alettu mieltää osaksi yrityksen yhteiskuntavastuuta. Aiemmin verotusta pidettiin lähinnä teknisenä ja lakiperusteisena kysymyksenä, mutta nykyään sitä arvioidaan myös eettisestä ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Yritysten odotetaan maksavan veroja paitsi lain määräämässä määrin, myös reilusti ja läpinäkyvästi. Tämä odotus näkyy lisääntyneinä raportointivaatimuksina ja sidosryhmien kasvavana kiinnostuksena yritysten verojalanjälkeen.

Verotuksen ja yritys vastuun rajapinta herättää kuitenkin useita oikeudellisia, taloudellisia ja eettisiä kysymyksiä. Vaikka verojen maksaminen perustuu laissa säädettyihin velvoitteisiin (legaliteettiperiaate), yritysten vastuullisuuden näkökulmasta nousee esiin kysymys siitä, onko pelkkä lakien noudattaminen riittävää. Tutkielmassa tarkastellaan tätä kysymystä erityisesti veroraportoinnin näkökulmasta – millä tavoin veroraportointi voi toimia välineenä yritysten yhteiskuntavastuun toteuttamisessa ja millaista sääntelyä tähän liittyy niin kansallisesti kuin EU-tasolla. Tämän lisäksi tarkastellaan kaksoisolennaisuusanalyysia, joka haastaa yritykset arvioimaan sekä veroriskien taloudellista merkitystä että niiden verokäytännöistä syntyviä yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Tutkimus yhdistää oikeusdogmaattisen ja empiirisen tutkimusotteen. Teoriaosassa tarkastellaan yritys vastuun käsitettä, sidosryhmä- ja legitimaatioteorioita, legaliteettiperiaatetta sekä veroraportoinnin sääntelykehikkoa, kuten GRI 207 -standardia ja CSRD-direktiiviä. Empiirinen osa perustuu viiden suomalaisen yrityksen haastatteluihin, joissa selvitettiin veroraportoinnin käytäntöjä ja tulevaisuudennäkymiä.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että veronmaksu nähdään osana yrityksen yhteiskuntavastuuta, mutta veroraportointi ei ole vielä vakiintunut osaksi vastuullisuusraportointia. Yritykset noudattavat pääasiassa lakisääteisiä raportointivelvoitteita, ja vapaaehtoinen raportointi koetaan haastavaksi tai riskialttiiksi. CSRD-direktiivin ja muiden sääntelymuutosten odotetaan kuitenkin vahvistavan veroraportoinnin roolia osana yritysten vastuullisuusstrategiaa.

AVAINSANAT: Vastuullisuusraportointi, yritys vastuu, veroraportointi, CSR, kaksoisolennaisuusanalyysi

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Tutkielman lähtökohdat	6
1.2	Tutkimuskysymykset ja tutkimusmetodi	7
1.3	Tutkielman rakenne	9
2	Verotus osana yritys vastuuta	10
2.1	Yritysvastuu käsitteenä	10
2.2	Yritysvastuun ulottuvuudet ja teorit	11
2.2.1	Sidosryhmä ja legitimaatioteoria	15
2.2.2	Legaliteettiperiaatteen ja yritysvastuun suhde	17
2.3	Yritysvastuu verotuksen näkökulmasta	18
2.4	Veroraportoinnin rooli osana yritysvastuuta	21
3	Veroraportoinnin oikeudellinen sääntelykehikko, tavoitteet ja kaksoisolennaisuusanalyysi	24
3.1	Oikeudellisesti sitova sääntelykehikko (hard law)	24
3.1.1	Suomen verotuslainsäädäntö	25
3.1.2	Euroopan unionin verotuslainsäädäntö	28
3.2	Pehmeä sääntelykehikko (soft law)	30
3.3	Veroraportoinnin tavoitteet	31
3.4	Eroja yritysten veroraportoinnissa	33
3.5	Kaksoisanalyysin merkitys veroraportoinnissa	36
4	Veroraportoinnin standardit	38
4.1	Veroraportoinnin viitekehykset	38
4.2	GRI 207- standardin sisältö ja vaatimukset	39
4.3	CSRD-direktiivi ja kaksoisolennaisuusanalyysi	43
4.4	Muut vapaaehtoiset raportointikäytännöt	46
5	Käytännön näkökulma: Yrityshaastattelut	50
5.1	Haastatteluiden tavoitteet	50
5.2	Haastatteluiden toteutus ja valitut yritykset	50
5.3	Keskeiset havainnot yritysten veroraportointikäytännöistä	52
5.3.1	Veroraportoinnin tausta ja strategia	53
5.3.2	Veroraportoinnin käytännöt ja läpinäkyvyys	54
5.3.3	Veropolitiikka ja riskienhallinta	55
5.3.4	Kaksoisanalyysi ja tulevaisuuden näkymät	56
5.4	Empiiristen havaintojen suhde teoriaan	57
6	Johtopäätökset	59
6.1	Tutkielman havainnot	59
6.2	Tulevaisuuden näkymät ja sääntelyn kehitys	60
	Lähteet	62

Taulukot

Taulukko 1. GRI 207-1	40
Taulukko 2. GRI 207-2	41
Taulukko 3. GRI 207-3	42
Taulukko 4. GRI 207-4	43

Lyhenteet

BEPS	Base erosion and profit shifting
CSDDD	Corporate Sustainability Due Diligence Directive
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
CSR	Corporate Social Responsibility
DAC	Directive on Administrative Cooperation in direct taxation, EU:n virka-apudirektiivi
DAC6	Neuvoston direktiivi (EU) 2018/822 direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
ESRS	European Sustainability Reporting Standard
ESG	Environmental, Social and Governance
FATCA	Foreign Account Tax Compliance Act
GRI	Global Reporting Initiative
GSSB	Global Sustainability Standards Board

NFRD	Non-Financial Reporting Directive
SDGs	Sustainable Development Goals
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
PL	Suomen perustuslaki 11.6.1999/731
UNDP	United Nations Development Programme
UNGPs	United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights
TVL	Tuloverolaki 1535/1992
VML	Laki verotusmenettelystä 1558/1995

1 Johdanto

1.1 Tutkielman lähtökohdat

Yritysvastuu (*Corporate Social Responsibility, CSR*) on noussut keskeiseksi osaksi modernia liiketoimintaa, kun sidosryhmät, sijoittajista kuluttajiin ja kansalaisjärjestöihin, odottavat yrityksiltä yhä laajempaa vastuullisuutta taloudellisten tulosten lisäksi. Yksi keskustelua herättäneistä ja kiistanalaisista yritysvastuun osa-alueista on verotus¹. Yrityksen maksamat verot ovat keskeinen osa sen panosta yhteiskunnalle, mutta samalla verotukseen liittyvät käytännöt, kuten aggressiivinen verosuunnittelu ja kansainvälinen siirtohinnoittelu, herättävät kysymyksiä monikansallisten yritysten verotoimintojen eettisyydestä ja läpinäkyvyydestä.

Jonkin verran keskustelua on käyty siitä, kuuluuko vastuullinen veronmaksu osaksi yrityksen yhteiskuntavastuuta. Pääsääntöisesti vastaus on ollut myönteinen eli vastuullinen veronmaksu on osa yhteiskuntavastuuta. Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan verotuksen ja yritysvastuun välistä suhdetta erityisesti veroraportoinnin näkökulmasta. Tutkielman keskiössä ovat kysymykset siitä, miten veroraportointia säännellään kansallisesti ja kansainvälisellä tasolla, sekä kuinka nämä sääntelykehitköt koetaan käytännön tasolla. Tarkastelussa ovat sekä oikeudellisesti sitovat sääntelyinstrumentit että ei-sitovat viitekehykset.

Veroraportointi on kehittynyt aiemmasta *compliance*-painotteisesta lähestymistavasta osaksi laajempaa normatiivista vastuullisuutta². Yrityksiä ei enää arvioida vain sen perusteella, noudattavatko ne verolainsäädäntöä, vaan myös sen perusteella, kuinka läpinäkyvästi ja vastuullisesti ne raportoivat verotuksestaan. Tämä muutos on osaltaan seurausta sekä lainsäädännön kehityksestä että sidosryhmien kasvavista odotuksista.

Tutkielman tavoitteena on selvittää, miten verotus ja erityisesti veroraportointi sijoittuvat yritysvastuun kenttään. Tarkastelu ulottuu Suomen kansallisesta

---

¹ Knuutinen 2014: 150

² Knuutinen 2014: 61-62

verolainsäädännöstä EU-oikeuteen ja kansainvälisiin standardeihin. Tutkielmassa analysoidaan veroraportointia sekä oikeudellisesta että yhteiskunnallisesta näkökulmasta oikeusdogmaattista tutkimusotetta hyödyntäen.

1.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmetodi

Tutkielmassa tarkoituksena on vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitä on yhteiskuntavastuu verotuksen näkökulmasta?
2. Millä tavoin veroraportointia säännellään Suomen kansallisessa ja EU-lainsäädännössä, ja miten veroraportointi kytkeytyy osaksi yrityksen yhteiskuntavastuuta?
3. Mitä kaksoisolennaisuusanalyysi tarkoittaa veroraportoinnin osalta?

Tämä tutkielma hyödyntää yhdistettyä metodologista lähestymistapaa, jossa yhdistyvät oikeusdogmaattinen tutkimus ja empiirinen haastatteluaineisto. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten veroraportointi kytkeytyy yritysten yhteiskuntavastuuseen sekä millä tavoin veroraportointia ohjataan Suomessa ja Euroopan unionin tasolla. Lisäksi tarkastellaan kaksoisolennaisuusanalyysin merkitystä veroraportoinnin kannalta.

Ensisijainen tutkimusmenetelmä on oikeusdogmaattinen eli lainopillinen. Sen avulla toteutetaan tulkintatehtävä eli selvitetään voimassa olevan oikeuden mukainen tilanne. Sen toinen tärkeä tehtävä on myös systematisointitehtävä, jonka tavoite on rakentaa koherentti kuva runsaan lähdemateriaalin pohjalta³. Lainopillisessa osuudessa keskeisiä lähteitä ovat suomalaiset verolait, kuten tuloverolaki ja verotusmenettelylaki, Euroopan unionin direktiivit sekä Verohallinnon ohjeistukset, hallituksen esitykset sekä muu

---

³ Myrsky 2011: 181

virallisaineisto. Tämän lisäksi analysoidaan oikeuskirjallisuutta ja aikaisempia tutkimuksia.

Tutkielman empiirinen osuus perustuu laadullisiin haastatteluihin, jotka on toteutettu suomalaisten yritysten vero- ja talousjohtajien sekä verovastuullisuudesta vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Haastatteluiden tavoitteena oli tuottaa ymmärrystä siitä, miten veroraportointi käytännössä toteutuu, millaisia kokemuksia ja näkemyksiä yrityksillä on verovastuullisuudesta ja miten ne reagoivat sääntelyn kehitykseen. Haastatteluiden avulla syvennetään oikeusdogmaattisesti tunnistettujen normien ja raportointistandardien soveltamista organisaatiotasolla. Haastattelut toteutettiin semi-strukturoidulla otteella, jossa oli ennalta laadittu kysymysrakenne, mutta mahdollisuus muokata sanamuotoja ja kysymysjärjestystä tilanteen mukaan. Tällainen lähestymistapa yhdistää ”mitä” ja ”miten” -tyyppisiä kysymyksiä, mahdollistaen sekä faktuaalisen tiedon keruun että osallistujien kokemusten, tulkintojen ja käsitysten kartoittamisen.⁴ Tämä vastaa parhaiten tutkimuskysymysten rakennetta ja luonnetta.

Haastattelustrategiassa hyödynnetään kolmenlaista laadullista haastattelun typologiaa: positivistista, emotionaalista ja konstruktionistista näkökulmaa⁵. Tässä tutkimuksessa yhdistyy erityisesti positiivinen ja emotionaalinen näkökulma: haastatteluissa selvitettiin toisaalta konkreettisia raportointikäytäntöjä (positivistinen näkökulma), mutta toisaalta myös haastateltavien kokemuksia, näkemyksiä ja tulkintoja sääntelyn vaikutuksista ja vastuullisuuden merkityksestä (emotionaalinen näkökulma). Haastatteluaineisto analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin, pyrkien tunnistamaan toistuvia teemoja, näkemyksiä ja käytäntöjä, jotka tukevat tai haastavat sääntelyyn perustuvia oletuksia. Haastattelut on litteroitu ja koodattu käsin, ja aineiston käsittelyssä on pyritty varmistamaan eettinen tutkimusote ja anonymiteetti sitä pyydettyäessä.

---

⁴ Eriksson & Kovalainen 2016: 95

⁵ Eriksson & Kovalainen 2016: 92

Yhdistämällä lainopillinen ja empiirinen näkökulma, tutkielma tuottaa kokonaisvaltaisen kuvan siitä, miten veroraportointi toimii normatiivisena veloitteena ja käytännön johtamisen välineenä osana yritysten vastuullisuusstrategiaa.

1.3 Tutkielman rakenne

Tämä pro gradu -tutkielma rakentuu kuudesta pääluvusta. Tutkielma alkaa johdannolla, jossa esitellään tutkimuksen tausta, tutkimuskysymykset ja käytetyt tutkimusmenetelmät. Johdannossa avataan yritys vastuun (CSR) ja verotuksen suhdetta sekä veroraportoinnin ajankohtaista merkitystä yritys vastuudiskurssissa. Ensimmäisessä asialuvussa tarkastellaan yritys vastuuta käsitteenä ja ilmiönä eri teorioiden kautta. Luvussa syvennyttään erityisesti siihen, miten verotus asemoituu osaksi yrityksen yhteiskunnallista vastuuta sekä legaliteettiperiaatteen ja yritys vastuun väliseen suhteeseen.

Toisessa asialuvussa keskitytään veroraportointia koskevaan oikeudellisesti sitovaan sääntelykehikkoon sekä pehmeään sääntelyyn. Luku systematisoi veroraportoinnin oikeudelliset veloitteet ja vapaaehtoiset kehykset sekä tarkastelee veroraportoinnin tavoitteita, yritysten välisiä raportointieroja ja kaksoisolennaisuusanalyysin merkitystä. Seuraava luku esittelee tarkemmin keskeisiä veroraportoinnin sitovia viitekehyksiä sekä muita vapaaehtoisia raportointikäytäntöjä ja standardeja, jotka ohjaavat yritysten veroraportointia vastuullisuuden näkökulmasta.

Viimeisessä asialuvussa tuodaan esiin empiirisen aineiston tulokset. Luvussa analysoidaan suomalaisten yritysten vero- ja talousasiantuntijoiden haastatteluiden perusteella veroraportointikäytäntöjä, strategisia valintoja sekä tulevaisuuden näkymiä sääntelyn kiristyessä. Luvussa tarkastellaan myös empiiristen havaintojen suhdetta teoriaan. Lopuksi kootaan yhteen tutkielman keskeiset havainnot sekä tulevaisuuden kehityssuuntia tutkimukselle ja säännöksille.

2 Verotus osana yritysvastuuta

2.1 Yritysvastuu käsitteenä

Yritysvastuu tai yrityksen yhteiskuntavastuu tarkoittavat samaa asiaa. Yritysvastuun englannin kieliseksi termiksi on vakiintunut ”*corporate social responsibility*”, joka vastaa eniten suomen kielen termiä vastuullinen liiketoiminta. Termiä vastuullinen liiketoiminta käytetään usein synonyymina yritysvastuulle. *Corporate social responsibility* eli CSR terminä viittaa harhaanjohtavasti lähinnä vain yritysvastuun sosiaalisen ulottuvuuteen, vaikka sosiaalinen vastuu on vain yksi osa yritysvastuuta.⁶ CSR-termin vakiintuneisuuden vuoksi termiä käytetään tässä tutkielmassa synonyymina yritysvastuu-termille.

Yritysvastuu on laaja kattokäsite ja siitä on olemassa useita eri määritelmiä, kuten Carroll luonnehtii vuoden 1999 artikkelissaan. Carroll esittää yritysvastuun koostuvan taloudellisesta, juridisesta, eettisestä ja filantrooppisesta vastuusta⁷. Knuutisen mukaan yritysvastuu (CSR) viittaa yritysten taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen vastuuseen. Vastuullisen yritystoiminnan lähtökohtana on, että yritys noudattaa lainsäädäntöä. Vapaaehtoinen yritysvastuu alkaa siitä, kun valtiokohtaisen lainsäädännön rajat tulevat vastaan. Tämän vuoksi yritysvastuun määritelmä ja ulottuvuus riippuu tarkasteltavasta perspektiivistä.⁸ Tässä tutkielmassa katsotaan, että yritysvastuu koostuu kolmesta osa-alueesta: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu ja ekologinen vastuu.

Perinteisesti yritystoiminnan ensisijaisena tavoitteena on pidetty voiton tuottamista osakkeenomistajille (*shareholder value* -näkökulma), mutta nykyaikainen keskustelu korostaa enemmän myös sidosryhmien huomioimista (*stakeholder value* - lähestymistapa)⁹. Sidosryhmä voi olla mikä tahansa ryhmä tai henkilö, joka vaikuttaa tai

---

⁶ Knuutinen 2014: 91

⁷ Carroll 1999: 286

⁸ Knuutinen 2014: 93

⁹ Salo 2015: 51

voi vaikuttaa yrityksen tavoitteisiin¹⁰. Tämä muutos johtuu siitä, että yritysten odotetaan huomioivan toimintansa vaikutukset paitsi osakkeenomistajiin myös asiakkaisiin, työntekijöihin, paikallisyhteisöihin sekä ympäristöön¹¹.

Yritysvastuuta voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Se voi ilmentyä esimerkiksi vastuullisina tuotantoketjuina, työntekijöiden hyvinvoinnin edistämisenä tai ympäristöystävällisinä toimintamalleina¹². Viime vuosikymmeninä yritysvastuusta on tullut keskeinen osa liiketoimintastrategioita, ja monet yritykset hyödyntävätkin sitä osana brändinhallintaa ja kilpailuetua¹³. Näiden lisäksi esimerkiksi OECD:n yritysvastuuohjeet, YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDGs), GRI 207 -standardit ja EU:n yritysvastuudirektiivit (CSRD, CSDDD) ovat ajaneet eteenpäin yritysten raportointivaatimuksia sekä muuntaneet yritysvastuun luonnetta vapaaehtoisesta toiminnasta ja raportoinnista kohti pakollista sääntelyä.

2.2 Yritysvastuun ulottuvuudet ja teoriat

Yritysvastuusta on todetusti monta erilaista määritelmää, jonka lisäksi yritysvastuuseen liittyy useita muita erilaisia käsitteitä, malleja sekä näkökulmia. Yksi yleisimmin käytetyistä malleista on yritysvastuun jako kolmeen pääulottuvuuteen: taloudelliseen, sosiaaliseen sekä ekologiseen vastuuseen. Tämä jako perustuu Elkingtonin vuoden 1997 Triple Bottom Line -malliin.¹⁴ Taloudellinen vastuu tarkoittaa sitä, että yrityksen toiminnan tulee olla taloudellisesti kestävää niin yrityksen omistajien kuin muiden sidosryhmien näkökulmasta. Taloudelliseen vastuuseen kuuluu paitsi kannattavan liiketoiminnan harjoittaminen, myös yhteiskunnan rahoituspohjan tukeminen maksamalla asianmukaisesti veroja. Yrityksen taloudellinen vastuu ei siis rajoitu vain oman liiketoiminnan tuloksellisuuteen, vaan ulottuu myös sen vaikutuksiin

---

¹⁰ Freeman & McVea 2001: 2

¹¹ Knuutinen 2014: 90

¹² Carroll 1991: 42

¹³ Porter & Kramer 2011: 15-16

¹⁴ Elkington 1997

yhteiskunnassa laajemmin, mukaan lukien verojen maksaminen. Kuitenkin joidenkin näkemysten mukaan yhtiö on oikeudellinen ilmiö ilman varsinaista omaa veronmaksukykyä, ja varsinaiset verovelvolliset ovat viime kädessä luonnolliset henkilöt eli osakkeenomistajat. Talousteoreettisesti tarkasteltuna varallisuuden kasvattajia ovat nimenomaan ihmiset yhtiöiden taustalla, ja tästä näkökulmasta yritysten erillinen verottaminen voisi näyttää keinotekoiselta. Käytännössä on kuitenkin päädytty siihen, että yrityksiä verotetaan erillisinä verovelvollisina. Tämä ratkaisu on perusteltu niin käytännön veropolitiikan kuin oikeudenmukaisuuden ja infrastruktuurin käytön korvaamisen näkökulmista. Yritykset hyötyvät toiminnassaan yhteiskunnan tarjoamista eduista, kuten koulutetusta työvoimasta, infrastruktuurista ja oikeusjärjestelmästä, ja niiden osallistuminen verorahoitteiseen järjestelmään on näin ollen luonteva osa taloudellista vastuuta. Verotus on siis kiinteä osa yrityksen taloudellista vastuullisuutta ja samalla myös osa yrityksen yhteiskuntavastuun kokonaisuutta.¹⁵

Taloudellisista vastuista huolehtiminen luo edellytykset muista osa-alueista huolehtimiselle. Sosiaalisen vastuun mukaan yrityksen tulee ottaa huomioon toimintansa vaikutukset työntekijöihin, asiakkaisiin ja yhteisöihin. Tällä yleensä tarkoitetaan oikeudenmukaisia työoloja, kuluttajansuojaa sekä positiivisen vaikutuksen luomista paikallisiin yhteisöihin. Ympäristö- tai ekologisen vastuun mukaan yrityksen on pyrittävä minimoimaan ympäristövaikutuksensa sekä edistämään ekologisesti kestäviä käytäntöjä, kuten energiatehokkuutta, kiertotaloutta sekä päästöjen vähentämistä.¹⁶

Yritysvastuu liittyy vahvasti myös kestäväan kehitykseen, joka voidaan määritellä Brundtlandin vuoden 1987 raportin mukaan kehitykseksi, joka vastaa nykyhetken tarpeisiin vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta täyttää omia tarpeitaan¹⁷. Yhdistyneet kansakunnat (YK) on luonut kestäväan kehityksen tavoitteet ”*Sustainable Development Goals*” eli SDGs, jotka toimivat ohjenuorana vastuulliselle yritystoiminnalle

---

¹⁵ Knuutinen 2014

¹⁶ Knuutinen 2014: 98-99

¹⁷ WCED 1987

sekä korostavat yritysten roolia globaalissa ympäristö- ja yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa. Verotus mainitaan SDGs – tavoitteissa kahdesti, tavoitteessa 12 ja 17. Tavoite 12 liittyy vastuulliseen kulutukseen ja tuotantoon, Verotus mainitaan kohdassa 12c, jonka tavoitteena on poistaa tehottomat fossiilisten polttoaineiden tuet, jotka kannustavat tuhlaavaiseen kulutukseen. Tämä toteutetaan poistamalla markkinavääristymät kansallisten olosuhteiden mukaisesti, mukaan lukien verotuksen uudelleenjärjestely ja haitallisten tukien asteittainen poistaminen. Tässä otettaisiin täysin huomioon kehitysmaiden erityistarpeet ja olosuhteet sekä minimoitaisiin mahdolliset haitalliset vaikutukset niiden kehitykselle tavalla, joka suojelee köyhiä ja asianomaisia yhteisöjä. Tavoite 17 puolestaan liittyy täytäntöönpanokeinojen vahvistamiseen ja globaalin kumppanuuden elvytykseen kestävän kehityksen puolesta. Verotus mainitaan kohdassa 17.1, jonka tavoitteena on vahvistaa kotimaisten resurssien mobilisointia esimerkiksi kehittämällä kehitysmaiden kykyä kerätä veroja ja muita tuloja kansainvälisen tuen avulla.¹⁸ Tämän lisäksi Yhdistyneiden Kansakuntien kehitysohjelma (UNDP) on käynnistänyt yhteistyössä Suomen ja Norjan ulkoministeriöiden kanssa "*Tax for SDGs*" -aloitteen, jonka tarkoituksena on tukea kehitysmaita kotimaisten resurssien mobilisoinnissa ja SDG-tavoitteiden saavuttamisessa. Aloitteessa verotusta pidetään sekä tulonkeruun välineenä että politiikkatyökaluna, jolla voidaan ohjata käyttäytymistä kohti toivottuja tuloksia liittyen ilmastoon, luontoon, hyvinvointiin ja hallintoon. Aloite tarjoaa muun muassa diagnostiikka-arviointeja ja räätälöityä tukea, jotta maiden verojärjestelmät voidaan optimoida vastaamaan SDG-tavoitteita. Tämä sisältää niiden verostrategioiden tunnistamisen, jotka voivat tehokkaasti edistää tiettyjen SDG-tavoitteiden saavuttamista.¹⁹

Yritysvastuun ja sääntelyn suhdetta voidaan tarkastella "*Soft law*" ja "*Hard law*" -rakenteiden kautta. *Soft law* eli pehmeä sääntely tarkoittaa laillisesti ei-sitovia suosituksia ja ohjeita. Tällaisia ohjeistuksia ovat muun muassa Yhdistyneiden Kansakuntien yritysvastuuperiaatteet (UNGPs) sekä OECD:n (*Organization for Economic Co-operation and Development*) yritysvastuuohjeet ja siirtohinnoitteluohjeet.

---

¹⁸ YK 2015

¹⁹ UNDP: About & STF

Pehmeälle sääntelylle on ominaista, että se ei muodosta suoraan velvoittavaa oikeudellista perustaa, vaan toimii pikemminkin lain tulkinnan ja soveltamisen apuvälineenä. Pehmeän sääntelyn noudattaminen perustuu pitkälti sen sisällölliseen hyväksyttävyyteen ja käytännössä vakiintuneeseen soveltamiseen. Vaikka tällaiset ohjeistukset, kuten OECD:n siirtohinnoitteluohteet, eivät ole lainsäädäntöä, niillä voi olla huomattava tosiasiallinen merkitys esimerkiksi yritysten veroraportoinnissa ja verotuksen yhdenmukaisessa soveltamisessa. Sen luonne tuo mukanaan kuitenkin haasteita. Sääntelyn tulkinnallisuus ja ei-sitova asema voivat heikentää sen noudattamisen ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta, minkä vuoksi sen soveltaminen edellyttää huolellista harkintaa suhteessa voimassa olevaan lainsäädäntöön.²⁰ *Hard Law* säädökset puolestaan ovat laillisesti sitovia säädöksiä, jotka edellyttävät yrityksiltä raportointia vastuullisuustoimistaan. Tällaisia säädöksiä ovat muun muassa Euroopan unionin kestävyysraportointidirektiivi (CSRD), *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD) sekä muu valtion lainsäädäntö. Mikäli arvioidaan, kuuluuko normisto sitovaan *hard law*- normistoon vai ei-sitovaan *soft law* normistoon, voidaan sen luonne määrittää kolmen tekijän perusteella: normiston sitovuus, normiston täsmällisyys sekä se, onko jokin taho erityisesti oikeutettu tulkitsemaan normistoa sitovasti ja oikeudellisia seuraamuksia aiheuttavalla tavalla²¹.

Yritysvastuu voidaan nähdä myös strategisena tekijänä, joka voi lisätä yrityksen kilpailukykyä ja parantaa mainetta. Porter ja Kramer ovat vuoden 2011 tutkimuksessaan kehittäneet "*Creating Shared Value*" (CSV) -ajattelun, jonka mukaan yritykset voivat saavuttaa taloudellista hyötyä samalla, kun ne edistävät yhteiskunnallisia tavoitteita²².

Yritysvastuuta voidaan selittää erilaisilla teorioilla, jotka voidaan jaotella neljään lähestymistapaan: osakkeenomistajien etuja ajaviin, poliittisiin, integroiviin ja eettisiin teorioihin. Ensimmäisessä lähestymistavassa keskitytään vain yrityksen rooliin luoda

---

²⁰ Isomaa-Myllymäki 2016: 33-35

²¹ Knuutinen 2014: 115-116

²² Porter & Kramer 2011

arvoa osakkeenomistajille sekä maksimoida voittoa.²³ Tunnettu tällainen teoria on *shareholder value* -näkökulma. Teoria on ongelmallinen, koska se oikeuttaa yhteiskunnan ja muiden sidosryhmien laiminlyönnin maksimaalista voittoa tavoittelussa²⁴. Toinen lähestymistapa eli poliittiset teoriat, jotka käsittelevät yritysten valtaa yhteiskunnassa ja siitä, miten se voi hyödyntää valtaansa vastuullisesti. Kolmannessa lähestymistavassa tarkastellaan miten yrityksen tulisi noudattaa yhteiskunnan asettamia vaatimuksia, eli yrityksen integroitumista yhteiskuntaan. Viimeinen lähestymistapa tarkastelee yrityksen toimintaa eettisestä näkökulmasta ja siitä, miten yrityksen tulisi toimia yhteiskunnan hyväksi. Viime vuosina aggressiivista verosuunnittelua ja yritysvastuuta on tutkittu sidosryhmä- ja legitimaatioteorioiden kautta, jotka yhdistävät integroivia ja eettisiä näkökulmia sekä painottavat luottamuksen merkitystä yrityksen ja yhteiskunnan välillä.²⁵

2.2.1 Sidosryhmä ja legitimaatioteoria

Legitimaatiolla tarkoitetaan yhteiskunnallisesti hyväksyttävää ja odotusten mukaista toimintaa, joka perustuu yhteisön normeihin, arvoihin ja uskomuksiin²⁶. Yrityksen on tärkeää seurata yhteiskunnan odotuksia ja toiminnassaan reagoida niihin, sillä epäonnistuminen näiden odotusten täyttämisessä voi johtaa legitimaation menetykseen ja tätä kautta heikentyneisiin sidosryhmäsuhteisiin. Legitimaatioteoria tarkastelee keinoja, joilla yritysjohto voi strategisesti ylläpitää tai palauttaa yrityksen yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden.²⁷ Legitimaatioteoriaan liittyy keskeisesti vaikutelman hallinta eli yrityksen pyrkimys ohjata sidosryhmien käsityksiä itsestään positiiviseen suuntaan²⁸. Tämä korostuu erityisesti, jos yritystä kohtaa mainetta uhkaavia tapahtumia. Verotukseen liittyen yritys voi pyrkiä parantamaan mainettaan korostamalla toimiaan vastuullisena veronmaksajana. Tämän vuoksi läpinäkyvän ja

---

²³ Garriga & Melé 2004: 53

²⁴ Freeman et al. 2004: 366-367

²⁵ Heikkilä et al. 2021

²⁶ Suchman 1995: 574

²⁷ Heikkilä et al. 2021

²⁸ Hooghiemstra 2000: 56

kattavan veroraportoinnin motiivina voi olla legitimaation säilyttäminen tai palauttaminen tilanteissa, joissa sidosryhmien luottamus on heikentynyt tai niiden odotuksia ei ole täytetty.²⁹

Freemanin vuonna 1994 kehittämä sidosryhmäteoria on yksi keskeisimmistä viitekehyksistä yritys vastuun ymmärtämisessä. Teorian mukaan yrityksen tulee tunnistaa sekä toimintansa tarkoitus että vastuunsa suhteessa eri sidosryhmiin.³⁰ Yritysten ja sidosryhmien välillä vallitsee niin sanottu hiljainen sopimus, joka perustuu yhteisiin odotuksiin ja arvoihin³¹. Sidosryhmiin kuuluu esimerkiksi työntekijät, asiakkaat, sijoittajat, viranomaiset ja toimittajat, ja heidän luottamuksensa muodostaa perustan yrityksen toimintaedellytyksille³². Näin ollen yrityksen tulee päätöksenteossaan huomioida sidosryhmien moninaiset intressit ja pyrkiä tuottamaan arvoa laajasti, eikä vain osakkeenomistajille³³. Verotuksen osalta on kuitenkin huomattava, että yrityksiä sitoo ensisijaisesti lakisidonnaisuuden eli legaliteettiperiaatteen vaatimus, verovelvollisuus, veron määrä ja verotuksen perusteet määräytyvät lain nojalla, eikä veroja saa periä ilman laissa säädettyä perustaa. Legaliteettiperiaate asettaa verotukselle minimitason, mutta vastuullinen yritys voi omaehtoisesti toimia laajemmin esimerkiksi välttämällä aggressiivista verosuunnittelua ja edistämällä verotuksen läpinäkyvyyttä.³⁴ Näin yritys voi täyttää sekä lakisääteiset velvoitteensa että vastata sidosryhmien odotuksiin vastuullisesta toiminnasta. Sidosryhmäteorian mukaan yritysraportoinnissa korostuu tarve viestiä niille sidosryhmille, jotka yritys koee itselleen keskeisiksi. Esimerkiksi verotietojen osalta yritys voi pidättäytyä raportoinnista, mikäli se uskoo tietojen vaikuttavan negatiivisesti sen maineeseen. Toisaalta, jos verotietojen läpinäkyvä raportointi tukee käsitystä yrityksen vastuullisuudesta, voi tämä luoda kannustimia niiden julkaisemiselle.³⁵ Nykyään yritykset ymmärtävät yhä

---

²⁹ Hardeck & Kirn 2016: 1348-1349

³⁰ Freeman 1994

³¹ Wood 1991: 693-694

³² Heikkilä et al. 2021: 138-139

³³ Niskala et al. 2019

³⁴ ks. Knuutinen 2015 luku 2

³⁵ Hardeck & Kirn 2016: 1348-1349

paremmin, että yrityksen toiminnalla on vaikutuksia laajempaan joukkoon sidosryhmiä, ja vastuuttomaksi koettu verokäyttäytyminen voi johtaa luottamuspulaan³⁶.

2.2.2 Legaliteettiperiaatteen ja yritysvastuun suhde

Legaliteettiperiaatteen ydin esitetään Suomen perustuslain 81§:ssä, joka määrittää, että verot ja maksut voidaan määrätä vain laissa säädetyin perustein. Legaliteettiperiaate valtuuttaa lainsäätäjät määräämään verotuksesta sekä asettaa myös sisällöllisiä vaatimuksia verolainsäädännölle, jotta verotus on ennakoitavissa verovelvolliselle. Legaliteettiperiaate tekee siis laista tärkeimmän oikeuslähteen, johon verotuksen tulee perustua. Legaliteettiperiaatetta voidaan kutsua myös lakisidonnaisuuden periaatteeksi, joka viittaa korostettuun laillisuuden periaatteeseen.³⁷ Yritysvastuun näkökulmasta tarkasteltuna nousee kuitenkin kysymys, voiko yrityksellä olla laillisen veronmaksun lisäksi myös moraalinen tai yhteiskunnallinen velvoite maksaa enemmän veroja kuin vaaditaan tai toimia erityisen vastuullisella tavalla.

Mikään laki ei ole aukoton ja sen ongelmakohtia koitetaan korjata niin kansallisessa verolainsäädännössä kuin kansainvälisissä verosopimuksissa. Erityisesti rajat ylittävä liiketoiminta mahdollistaa yrityksille tilanteita, joissa eri valtioiden lainsäädännöt ovat niveltymättömiä sekä sisältävät heikkouksia. Tämä voi aiheuttaa tilanteita, joissa veroa ei lopulta makseta siihen valtioon, jonne se kuuluisi maksaa, vaan esimerkiksi alemman verotuksen valtioon.³⁸ Vaikka kyseisessä tilanteessa noudatetaan lakia, kyseenalaista on se, että onko se eettisesti oikein, että verovarot eivät kohdistu asianmukaisesti.

Tähän on kehitetty vastauksena esimerkiksi OECD:n ohjeet monikansallisille yrityksille, joiden tarkoituksena on rohkaista yrityksiä ottamaan huomioon laajemmat

---

³⁶ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019: 2186

³⁷ Knuutinen 2015: 813-814

³⁸ Knuutinen 2013: 189-191

yhteiskunnalliset vaikutukset, mukaan lukien veronmaksu.³⁹ Toisaalta oikeudellisissa sääntelykehikoissa, kuten CSRD-direktiivissä, veroraportoinnin velvollisuudet on sisällytetty osaksi laajempaa vastuullisuusraportointia, mikä osoittaa pyrkimystä lisätä läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta myös verotuksen osalta. Näillä sääntelytoimilla ei kuitenkaan muuteta yrityksen varsinaista verovelvollisuutta, vaan ne tähtäävät lähinnä siihen, että yritykset raportoivat veronsa avoimesti ja kattavasti, jotta sidosryhmät voivat arvioida yritysten vastuullisuutta paremmin.⁴⁰

Sääntelykehikoista löytyy siis elementtejä, jotka tukevat käsitystä siitä, että vastuullinen veronmaksu ulottuu pelkkää laillista minimitasoa laajemmalle. Tämä ilmenee erityisesti raportointivaatimusten ja pehmeän sääntelyn kautta, jotka pyrkivät ohjaamaan yrityksiä kohti laajempaa yhteiskuntavastuuta. Kuitenkin oikeudellisesti sitovissa säädöksissä pysyy selkeänä rajana, että verovelvollisuuden ydin perustuu aina lakiin. Näin ollen oikeudellinen järjestelmä ei pakota yritystä maksamaan enempää veroja kuin mitä laki määrää, vaikka vastuullisuusnäkökulmasta siihen voidaan kohdistaa odotuksia, jotka ylittävät lakisääteiset velvoitteet⁴¹.

2.3 Yritysvastuu verotuksen näkökulmasta

Verotuksen ja yritysvastuun (CSR) välinen suhde on kiistanalainen, ja asian tarkastelu eri näkökulmista voi johtaa eriäviin johtopäätöksiin. Verotuksen voidaan katsoa edustavan yrityksen panosta yhteiskunnan ja yhteisönsä hyvinvointiin. Yritykset osallistuvat yhteiskunnan rahoittamiseen maksamalla veroja, joita käytetään julkisiin palveluihin, infrastruktuuriin ja sosiaaliturvaan. Tästä näkökulmasta voidaan katsoa, että yritysten verokäytännöt, erityisesti aggressiivinen verosuunnittelu ja veron kiertäminen, ovat olennaisesti osa yritysvastuukeskustelua.⁴²

---

³⁹ Knuutinen 2014: 320-321

⁴⁰ Knuutinen 2019: 67

⁴¹ Knuutinen 2014: 154

⁴² Knuutinen 2013: 2

Yritysvastuun ja veronmaksun välinen suhde ei ole kuitenkaan yksiselitteinen ja on useita tekijöitä, joiden voidaan katsoa puoltavan sitä, että verotusta ei pidettäisi osana yritysvastuuta. Suomen perustuslain mukaan verotuksen ja sen suuruuden tulee perustua lakiin⁴³. Hasseldine ja Morris korostavatkin, että verosuunnittelu on täysin laillinen osa liiketoimintaa, eikä sitä tulisi rinnastaa vapaaehtoiseen yritysvastuuseen⁴⁴. Verosuunnittelu tarkoittaa vero-oikeudellisesti hyväksyttävää verojen minimointia, jossa yritys hyödyntää laillisia oikeuksiaan, esimerkiksi huomioimalla verovaikutukset yritysmuodon valinnassa⁴⁵. Yhtiön tehtävänä lähtökohtaisesti on tuottaa osakkeenomistajille voittoa⁴⁶, jonka lisäksi Friedmanin *Shareholder Theory* – näkökulma myös argumentoi yhtiön ensisijaisen tehtävän olevan maksimoida voitto osakkeenomistajille. Tästä näkökulmasta veroja voidaan pitää kuluina, jotka pienentävät yrityksen voittoa ja täten vaikuttaa negatiivisesti osakkeenomistajiin.⁴⁷

Verotus siis määräytyy lainsäädännön mukaan ja yritykset noudattavat näitä verolakeja, mutta niiden ei voida odottaa maksavan enemmän veroja kuin laki vaatii. Yritysvastuun periaatteiden näkökulmasta voidaan katsoa, että vastuullinen yritysjohto ei toimi vain passiivisesti lain kirjaimen mukaan, vaan se noudattaa aktiivisesti lain henkeä⁴⁸. Stiglingh ja muut myös tuovat esiin, että verosuunnittelun vaikutukset ovat monimutkaisia, eikä aina ole selvää, mikä on ”oikeudenmukainen” veronmaksutaso. Toisin kuin esimerkiksi hiilipäästöjen vähentämisessä, on yritysten verotransparensinsa arvioiminen paljon monimutkaisempaa.⁴⁹

Vastakohtaisesti on myös paljon tekijöitä, jotka puoltavat verotuksen kuuluvuutta yritysvastuuseen. Muun muassa Sikka argumentoi, että veronmaksu on merkittävä tapa, jolla yritykset osallistuvat yhteiskunnan kehittämiseen, aivan kuten ympäristövastuu tai

---

⁴³ Suomen perustuslaki 731/1999: 81§

⁴⁴ Hasseldine & Morris 2013:

⁴⁵ Knuutinen 2014: 173

⁴⁶ Osakeyhtiölaki 624/2006: 5§

⁴⁷ Van Eijsden 2013: s. 56

⁴⁸ Knuutinen 2014: 154

⁴⁹ Stiglingh et al. 2022: 15-16

työntekijöiden hyvinvointi⁵⁰. Yrityksien maksamat verot rahoittavat useita julkisia palveluita, kuten koulutusta, lainvalvontaa ja infrastruktuuria, ja vaikuttavat näin suoraan sidosryhmiin. Veroilla on siis suuri vaikutus yhteiskunnan toimivuuteen. Stiglingh ja muut myös osoittavat vuoden 2022 tutkimuksessaan, että veroraportoinnin avoimuus lisää yritysten vastuullista toimintaa sekä sidosryhmien luottamusta. Yritykset, jotka raportoivat verostrategiastaan selkeästi, ovat usein vähemmän taipuvaisia aggressiiviseen verosuunnitteluun ja kokevat vähemmän mainehaittoja. Veropolitiikkaa voidaan siis käyttää strategisesti hyväksi yrityksissä osana niiden kokonaisvaltaista CSR- strategiaa brändiin ja sidosryhmäsuhteisiin vaikuttamista⁵¹. Verotusta voidaan pitää tilanteena, jossa yhden hyödyt tarkoittavat toisen kustannuksia. Jos yksi toimija harjoittaa aggressiivista verosuunnittelua ja keventää voimakkaasti omaa verotaakkaansa, siirtyy tämä verorasitus lopulta muiden veronmaksajien kannettavaksi⁵².

Yhteiskuntavastuuta ja verotusta koskevassa keskustelussa käytetään usein käsitteitä kuten verosuunnittelu, aggressiivinen verosuunnittelu, veron kiertäminen ja verovilppi. Kuten yllä todettu verosuunnittelu on täysin laillinen keino verojen minimoimiseksi. Verosuunnittelulla tarkoitetaan toimia, joissa verovelvollinen käyttää hyväkseen verolainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia vähentää verorasitustaan ilman, että hän rikkoo lakia. Verotustekijöiden huomioiminen esimerkiksi yritysmuodon valinnassa tai investointien ajoittamisessa kuuluu tavanomaiseen ja hyväksytyyn verosuunnitteluun. Veron kiertäminen puolestaan viittaa tilanteisiin, joissa toimitaan lain kirjaimen puitteissa, mutta lain tarkoituksen vastaisesti. Tällöin käytetään usein keinotekoisia järjestelyitä ilman todellista liiketoiminnallista perustetta ja verohyödyn saavuttaminen on toiminnan ainoa tai hallitseva motiivi. Vaikka veron kiertäminen ei ole rikosoikeudellisesti rangaistavaa, se ei ole myöskään hyväksyttävää verolainsäädännön, erityisesti verotusmenettelylain (VML) 28 §:n näkökulmasta, ja veroviranomaisella on mahdollisuus puuttua tällaisiin järjestelyihin. Puolestaan verovilpissä on kyse rikoksesta,

---

⁵⁰ Sikka 2010: 155

⁵¹ Zhao 2022: 38

⁵² Knuutinen 2020: 385

joka on rikosoikeudellisesti tuomittavaa. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi tulojen salaaminen, väriiden tietojen antaminen veroviranomaisille tai muiden petollisten keinojen käyttäminen verojen välttämiseksi. Verovilppi rikkookin suoraan verolainsäädäntöä ja voi johtaa verorikosoikeudellisiin seuraamuksiin, kuten veropetos- tai törkeä veropetostuomioon.⁵³

Aggressiivinen verosuunnittelu sijoittuu oikeudellisesti hyväksytyin ja ei hyväksytyin toiminnan välimaastoon, eikä sen määritelmä ole yksiselitteinen. Kyse on usein harmaalla alueella toimimisesta, jossa hyödynnetään vero-oikeudellisten järjestelmien muutoseikkoja tai valtioiden välisiä eroavaisuuksia.⁵⁴ Euroopan komission mukaan aggressiivinen verosuunnittelu ei ole rikosoikeudellisesti rangaistavaa eikä vero-oikeudellisesti yksiselitteisesti kiellettyä, mutta sitä ei voida pitää hyväksyttävänä yritysvastuun näkökulmasta⁵⁵. Aggressiivinen verosuunnittelu liittyy usein kansainväliseen konserniverotukseen, jossa monikansalliset yritykset voivat hyödyntää verosopimuksia, konsernirakenteita ja alhaisen verotuksen valtioita eli veroparatiiseja. Näissä lainkäyttöalueissa on usein puutteellinen tiedonvaihto ja hallinnollinen läpinäkyvyys, ja Euroopan unioni ylläpitääkin listaa yhteistyöhaluttomista veroparatiiseista. Yritys saattaa hyödyntää aggressiivista verosuunnittelua ilman vakavia mainehaittoja niin kauan kuin sen tärkeät sidosryhmät, kuten asiakkaat ja sijoittajat, eivät ole toimista tietoisia. Yritysvastuun näkökulmasta aggressiivinen verosuunnittelu on kuitenkin toimintaa, jota vastuullisesti toimivan yrityksen ei tulisi harjoittaa, vaikka se olisi laillista⁵⁶.

2.4 Veroraportoinnin rooli osana yritysvastuuta

Veroraportointi tarkoittaa yrityksen verotukseen liittyvien tietojen systemaattista keräämistä, esittämistä ja viestintää eri sidosryhmille. Veroraportointi voidaan jakaa

---

⁵³ Kaunisto 2022

⁵⁴ Heikkilä et al. 2021: 135

⁵⁵ Knuutinen 2014: 185

⁵⁶ Heikkilä et al. 2021: 135-136

kolmeen pääryhmään sen mukaan, onko raportointi lain mukaan pakollista vai vapaaehtoista sekä ovatko tiedot julkisia. Ensimmäinen ryhmä sisältää tilinpäätökseen sisällytettävät pakolliset verotiedot, toinen vapaaehtoiset ja usein vastuullisuusraportoinnissa tai erillisessä verojalanjälkiraportissa julkaistavat tiedot, ja kolmas veroviranomaiselle toimitettavat, pääosin salassa pidettävät tiedot. Veroraportointia voidaan tarkastella myös sisällöllisesti: suppea raportointi viittaa vain lakisääteisiin vaatimuksiin, kun taas laaja raportointi sisältää vapaaehtoisia, vastuullisuuteen liittyviä tietoja.⁵⁷

Yritysten verotuskäytännöt ovat nousseet yritysvastuukeskusteluun vasta viime vuosien aikana ja sen asema osana yritysvastuuta on edelleen kiistelty. Verotuksen ja yritysvastuun yhdistäminen on saanut paljon huomiota muun muassa vuoden 2008 finanssikriisin, veroskandaalien, kuten Panaman Paperit sekä OECD:n BEPS-hankkeen (*Base Erosion and Profit Shifting*) myötä. Näiden tapahtumien ja kasvavan ymmärryksen seurauksena veroraportointi on noussut osaksi yritysten vastuullisuusdiskurssia. Yritysvastuun tai CTR:n (*Corporate Tax Responsibility*) ytimessä on verojen maksaminen oikeudenmukaisesti siellä, missä arvonluonti tapahtuu, sekä verotukseen liittyvä avoin ja selkeä raportointi. Yritykset, jotka haluavat vaikuttaa vastuullisilta, kokevat painostusta siihen, etteivät verostrategiat voi rajoittua vain lakitekniiseen velvollisuuksien täyttämiseen, vaan niiden myös odotetaan toimivan eettisesti kestäväällä tavalla⁵⁸. Aggressiivinen verosuunnittelu, vaikka ei ole laitonta kuten yllä mainittu, herättää eettisiä kysymyksiä ja täten voi heikentää sidosryhmien luottamusta. Verotietoihin liittyy vaikutelmanhallintaa, jonka vuoksi eettinen näkökulma tekee veroraportoinnista tärkeän osan yritysvastuullisia toimia. Tämän lisäksi verotietojen läpinäkyvyydellä yritykset voivat torjua mainehaittoja ja lisätä legitimitteettiä.⁵⁹

Ylönen ja Laine kritisoivat vuoden 2015 tutkimuksessaan yritysten tapaa tuottaa veroraportteja, jotka eivät usein ole riittävän yksityiskohtaisia tai keskenään

---

⁵⁷ Heikkilä et al. 2021: 137

⁵⁸ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019: 2178

⁵⁹ Heikkilä et al 2021: 140-141

vertailukelpoisia. He osoittavat, että yritysten raportointi verotuksesta keskittyy usein pinnallisiin viesteihin vastuullisuudesta ilman konkreettisia lukuja, esimerkiksi viittaukset ”lain mukaisiin toimintatapoihin” tai ”panokseen yhteiskunnan hyväksi” jäävät sisällöltään vajaiksi. Tämän vuoksi yrityksiä kehoitetaan ottamaan käyttöön konkreettisempia ja mitattavia raportointikäytäntöjä, kuten veropolitiikan avaamista tai maakohtaisia verotietoja.⁶⁰ De la Cuesta-Gonzalez ja Pardo puolestaan ehdottavat vuoden 2019 tutkimuksessaan uudenlaista veroraportoinnin viitekehystä, joka perustuu CSR-periaatteisiin ja ottaa huomioon BEPS- toimintaohjelman vaatimukset. Heidän mukaansa veroraportoinnin tulisi sisältää muun muassa veropolitiikan ja -strategian kuvauksen, maakohtaiset tiedot sekä tiedot konsernirakenteesta ja siirtohinnoitteluperiaatteista.⁶¹

Kirjallisuus aiheesta korostaa sitä, että veroraportointi ei ole enää vain *compliance* -kysymys, vaan osa laajempaa normatiivista vastuuta. Tämä tarkoittaa, että yritykset eivät voi enää vedota pelkästään lakien noudattamiseen oikeutuksena verokäyttäytymiselleen, vaan niiden on arvioitava toimintaansa myös eettisesti ja yhteiskunnallisesti mikäli ne haluavat harjoittaa vastuullista toimintaa sekä välttää mahdollisia mainehaittoja. Kuten Hardeck ja Kirn toteavat vuoden 2016 tutkimuksessaan, vastuullinen yritys raportoi verotietonsa avoimesti, ei vain täyttääkseen sääntelyn vaatimukset, vaan osoittaakseen toimivansa sidosryhmiensä odotusten mukaisesti⁶². Veroraportointi toimii tässä yhteydessä myös välineenä yrityksen strategisessa viestinnässä, joka vaikuttaa sen maineeseen ja kilpailukykyyn. Yritykset, jotka osoittavat verovastuullisuutta, voivat saavuttaa kilpailuetua vastuullisuutta arvostavien sijoittajien ja asiakkaiden silmissä. Läpinäkyvyys veroraportoinnissa on siten sekä eettinen velvollisuus että strateginen valinta.

---

⁶⁰ Ylönen & Laine 2015: 20

⁶¹ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019

⁶² Hardeck & Kirn 2016

3 Veroraportoinnin oikeudellinen sääntelykehikko, tavoitteet ja kaksoisolennaisuusanalyysi

3.1 Oikeudellisesti sitova sääntelykehikko (hard law)

Yritysten näkökulmasta verotus ja veroraportointi ovat sekä taloudellisia että oikeudellisia kysymyksiä. Knuutinen esittää, että kansainvälinen verosuunnittelu asettaa haasteita verotuksen oikeudenmukaisuudelle ja vastuullisuudelle, sillä monikansalliset yritykset voivat hyödyntää eri maiden verokannustimia minimoidakseen verovelvoitteitansa. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa yritys toimii muodollisesti lain puitteissa mutta vastoin verojärjestelmän tarkoitusta, jolloin verovastuun ja aggressiivisen verosuunnittelun välinen raja hämärtyy.⁶³ Stiglingh ja muut korostavat kuinka läpinäkyvyys veroraportoinnissa voi parantaa verojärjestelmän tehokkuutta ja lisätä yritysten vastuullista toimintaa⁶⁴. De la Cuesta-González ja Pardo ovat esittäneet, että erityisesti laaja veroraportointi tulisi nähdä olennaisena osana yrityksen yhteiskuntavastuun toteuttamista. Tämä on linjassa myös Heikkilän ja muiden näkemyksen kanssa, jonka mukaan vastuullinen verokäyttäytyminen edellyttää paitsi sääntelyn noudattamista myös sidosryhmien odotusten huomioimista.

Veroraportointi ei kuitenkaan aina heijasta yrityksen todellista verokäyttäytymistä, vaan raportointia voidaan käyttää vaikutelmahallinnan välineenä. Yritykset voivat tuoda esiin verotuksensa vastuullisuutta, vaikka samaan aikaan hyödynnetään aggressiivista verosuunnittelua⁶⁵. Veroraportointi on strateginen väline, jolla yritykset pyrkivät hallitsemaan sidosryhmien mielikuvia erityisesti tilanteissa, joissa verokäyttäytymiseen kohdistuu kritiikkiä tai epäilyksiä. Tämän vuoksi on tärkeää olla käytössä yhteisiä standardeja ja viitekehyksiä veroraportointia varten. Ilman yhteisiä hyväksytyjä standardeja ei voida olettaa, että yrityksiltä saadaan vertailukelpoisia ja luotettavia veroraportteja.

---

⁶³ Knuutinen 2013

⁶⁴ Stiglingh et al. 2022

⁶⁵ Ylönen & Laine 2015: 10

3.1.1 Suomen verotuslainsäädäntö

Verotus on keskeinen osa yhteiskunnan toimintaa sekä rahoitusjärjestelmää. Verotuksen oikeudelliset perusteet perustuvat sekä kansalliseen lainsäädäntöön että kansainvälisiin sääntelykehikoihin. Suomen perustuslain 81 §:n, mukaan valtion verotuksen on perustuttava lakiin eli säännös ilmentää ei veroa ilman lakia -periaatetta⁶⁶. Verolainsäädäntö perustuu useampaan keskeiseen oikeusperiaatteeseen, jotka ohjaavat verotuksen toteutusta ja verovelvollisten oikeusturvaa. Näitä periaatteita ovat muun muassa yhdenvertaisuus, tarkoitussidonnaisuus, puolueettomuus, suhteellisuus ja luottamuksensuoja. Verotuksen periaatteet on kirjattu hallintolakiin (434/2003), jonka tavoitteena on edistää hyvää hallintoa ja oikeusturvaa⁶⁷.

Verotuksen toimittamista ja verojen perimistä säätelevät verotusmenettelyistä annettu laki (1558/1993) ja veronkantolaki (11/2018)⁶⁸. Tämän lisäksi oikeusturvaa turvaa myös Suomen perustuslain 21§, jossa säädetään jokaisen oikeudesta saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisessa viranomaisessa sekä oikeudesta saada päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelinten käsiteltäväksi⁶⁹. Suomen verolainsäädäntö muodostuu useista keskeisistä laeista, jotka sääntelevät eri verolajeja. Laajimmat ja tärkeimmät verolait ovat tuloverolaki (1535/1992) ja laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968). Nämä lait määrittävät kuinka henkilökohtaisen tulon, elinkeinotulon suuruus lasketaan verotusta varten. Tuloverolaissa on myös säännöksiä liittyen muun muassa verovelvollisuudesta, tappiontasauksesta ja veronlaskemisesta. Nämä lait ja muut verolait yhdessä verotuksen menettelyä ja kantamista koskevan sääntelyn kanssa muodostavat perustan Suomen verojärjestelmälle ja sen toimivuudelle.

---

⁶⁶ Suomen perustuslaki (731/1999): 81§

⁶⁷ Verohallinto 2023

⁶⁸ Verohallinto 2023

⁶⁹ Nieminen 2020: 8

Legaliteettiperiaate on suomalaisen vero-oikeuden yksi keskeisin oikeusperiaate. Sen ydinajatus on, että veroja voidaan määrätä maksettavaksi vain lain nojalla. Perustuslain 81 §:n mukaan valtioverosta on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Legaliteettiperiaate määrittää sekä veroja koskevan lainsäädännön sisällön että verotusta koskevien päätösten perustan. Se korostaa lakisidonnaisuutta ja edellyttää, että kaikki olennaiset verotuksen elementit, kuten veron peruste, määrä ja kohdentaminen, on määritelty laissa riittävän tarkasti. Tämä periaate takaa verovelvollisille oikeusvarmuuden ja ennustettavuuden, mutta voi toisaalta johtaa tilanteisiin, joissa lain sanamuotoon tiukasti pitäytyminen estää verotuksen mukauttamisen muuttuviin olosuhteisiin tai oikeudenmukaisuusnäkökulmiin. Legaliteettiperiaatteen noudattaminen rajaa myös tuomioistuinten ja veroviranomaisten tulkintavaltaa: veroa ei voida periä, ellei siihen ole nimenomaista lain tukea.⁷⁰ Hyvän ja toimivan verojärjestelmän kannalta ovat myös tärkeitä muut oikeusperiaatteet, kuten oikeudenmukaisuus, ennakoitavuus ja oikeusvarmuus. Oikeudenmukaisella verotuksella tarkoitetaan verorasituksen oikeudenmukaista jakautumista. Ennakoitavuus ja oikeusvarmuus koskee verovelvollisen oikeussuojaa, verotukseen vaikuttavien tekijöiden ja lainsäädännön tulee olla etukäteen verovelvollisen tiedossa⁷¹.

Veroraportointia Suomessa ohjaa sekä kansallinen että kansainvälinen sääntelykehikko, joka määrittää, mitä tietoja yritysten on toimitettava viranomaisille tai julkisuuteen. Veroraportointi voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: 1) tilinpäätöksessä esitettävät pakolliset tiedot, 2) vapaaehtoiset julkiset raportit, kuten verojalanjälkiraportit ja vastuullisuusraportit, sekä 3) Verohallinnolle toimitettavat tiedot, jotka ovat pääosin salassa pidettäviä⁷². Raportoinnin laajuus voi vaihdella: suppea raportointi kattaa vain lakisäätteiset tiedot, kuten tuloverot ja laskennalliset verot, kun taas laajalla raportoinnilla viitataan vapaaehtoisesti annettaviin yhteiskuntavastuuseen liittyviin

---

⁷⁰ Knuutinen 2015

⁷¹ Knuutinen 2014: 159-160

⁷² Heikkilä et al. 2021: 137

tietoihin⁷³. Suomen kirjanpito- ja verolainsäädäntö, kuten kirjanpitolaki (1336/1997), verotusmenettelylaki (1558/1995) ja veronkantolaki (11/2018), edellyttävät veroihin liittyvien tietojen asianmukaista dokumentointia ja raportointia⁷⁴. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) mukaan tietyt yhteisöjen ja yhteisöjen verotustiedot ovat julkisia. Näihin kuuluvat muun muassa verovelvollisen nimi, kotikunta, Y-tunnus, verotettava tulo, maksuunpantu veron määrä sekä ennakoiden yhteismäärä⁷⁵. Tämän lisäksi EU:n direktiivi 2021/2101 velvoittaa Suomen lainsäädännön kautta, että monikansalliset konsernit, joiden liikevaihto ylittää 750 miljoonaa euroa, laativat ja julkistavat vuosittain selvityksen tuloverotiedoistaan. Tämä raportti on julkaistava tilinpäätöksen yhteydessä ja asetettava yleisön saataville yrityksen verkkosivuille.⁷⁶ Tämän lisäksi on toimialaspesifejä raportointivelvollisuuksia, esimerkiksi pankki- ja kaivannaisteollisuuden yrityksille⁷⁷.

Näin ollen veroraportointi ei ole ainoastaan juridinen velvoite vaan myös keino lisätä läpinäkyvyyttä ja vastata yhteiskunnan ja sidosryhmien kasvaviin odotuksiin yritysvastuusta⁷⁸. Suomen verotusta sitoo myös erilaiset solmitut verosopimukset esimerkiksi eri valtioiden kanssa. Esimerkiksi Suomen ja Yhdysvaltojen välillä on solmittu verotietojen vaihtoa koskeva FATCA – sopimus (*Foreign Account Tax Compliance Act*), joka koskee finanssilaitoksia. Sopimuksen mukaisesti Suomesta tulee lähettää automattisesti Yhdysvaltalaisten verotusta koskevia tietoja Yhdysvaltoihin. Verohallinto valvoo finanssilaitosten velvoitteiden täyttämistä.⁷⁹

---

⁷³ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019

⁷⁴ Nykänen 2024

⁷⁵ Laki 1346/1999

⁷⁶ EU 2021/2101

⁷⁷ HE 99/2023

⁷⁸ Heikkilä et al. 2021: 134

⁷⁹ Verohallinto 2021: Perustietoa FATCA-velvoitteista

3.1.2 Euroopan unionin verotuslainsäädäntö

Euroopan unionin verolainsäädäntö perustuu jäsenvaltioiden verotuksellisen itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen, mutta samalla pyrkien yhä enemmän vahvistamaan sisämarkkinoiden toimintaa sekä harmonisoimaan verotuksen sääntelyä. Tavoitteena verotuksen harmonisoinnissa on läpinäkyvyyden, veronkierron torjunnan ja sisämarkkinoiden toiminnan tehostaminen⁸⁰. Suoraa verotusoikeutta ei siis kuulu EU:n toimivaltaan, mutta EU vaikuttaa olennaisesti jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön. Tämä johtuu siitä, että EU-oikeus on ensisijainen kansalliseen lainsäädäntöön nähden ja että sen suora sovellettavuus vaikuttaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöön. EU-oikeus ikään kuin virtaa jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiin ja syrjäyttää ristiriitaiset kansalliset säädökset⁸¹. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden, kuten Suomen, on mukautettava lainsäädäntöään EU:n säädösten mukaiseksi.

Erilaiset direktiivit ja asetukset ohjaavat siis veroraportointia ja yritysten velvoitteita koskevia käytäntöjä. Tärkeitä EU:n direktiivejä veroraportoinnin kannalta ovat muun muassa DAC6- direktiivi 2018/822, *Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)* 2022/2464 sekä maakohtaisen raportoinnin direktiivi (CbCR) 2021/2101. DAC6 - direktiivi perustuu suoraan OECD:n BEPS- hankkeen toimenpiteeseen 12, jossa valtioita kehoitetaan lisäämään verosuunnittelujärjestelyiden avoimuutta. BEPS (*Base Erosion and Profit Shifting*) kansainvälinen hanke, jonka tavoitteena on estää veropohjan rapautumista ja voittojen siirtoa veroparatiiseihin. Hanke on toteutettu yhdessä OECD:n ja G20-maiden välillä⁸². DAC6 konkretisoi BEPS:in tavoitteita asettamalla välittäjille, eli esimerkiksi veroneuvojille, juristeille tai muille välikäsille (*intermediaries*) ilmoitusvelvollisuuden rajat ylittävistä verosuunnittelujärjestelyistä, jotka täyttävät tietyt kriteerit (*hallmarks*). Tarkoituksena on erityisesti puuttua tilanteisiin, joissa verovelvollinen hyötyy veroetuksista eri maiden lainsäädäntöeroja lainsanomavastaisesti käyttäen. Direktiivi myös määrittelee tilanteet, joissa raportointivelvollisuus siirtyy veroasiantuntijalta verovelvolliselle, kun esimerkiksi

---

⁸⁰ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019: 2173

⁸¹ Rosas & Armati 2018: 64-68

⁸² OECD Topics: BEPS

salassapitovelvollisuus estää raportoinnin. Direktiivi velvoittaa jäsenvaltioita säätämään kansallisesti hallinnolliset seuraamukset laiminlyönneistä, mutta jättää näiden sanktioiden sisällön laajalti kansallisen sääntelyn varaan⁸³. Raportointivelvoitteiden tarkoituksena ei ole itsessään verottaa, vaan lisätä veroviranomaisten tietämystä mahdollisesti haitallisista verorakenteista.

CSRD direktiivi tuli voimaan tammikuussa 2023 ja se laajentaa merkittävästi yritys vastuun raportointivelvoitteita, korvaten aiemman NFRD direktiivin (*Non-Financial Reporting Directive*) 2014/95/EU. NFRD sääti suurten yritysten ei-taloudellisesta raportoinnista, kuten ympäristöön, sosiaalisiin kysymyksiin ja ihmisoikeuksiin liittyvistä tiedoista. CSRD velvoittaa suuria yrityksiä raportoimaan kestävyystiedoista, mukaan lukien verotukseen liittyvistä seikoista, kuten yrityksen liiketoimintamallin verovaikutuksista ja veroriskien hallinnasta. Huomattavasti laajentaen ja tarkentaen aikaisemman NFRD:n soveltamisalaa ja raportointivaatimuksia. CSRD edellyttää myös, että raportointi pohjautuu Euroopan kestävän kehityksen raportointistandardeihin (ESRS), jotka sisältävät elementtejä verovastuullisuudesta osana hallintotapaa. ESRS raportointistandardit edellyttävät, että yritykset raportoivat sekä taloudellisesti olennaisia että yhteiskuntaan ja ympäristöön vaikuttavista kestävyys liittyvistä asioista (*double materiality*). Raportoinnin tulee kattaa kolme pääaluetta: ympäristö, sosiaaliset tekijät ja hyvä hallinto⁸⁴.

CbCR-direktiivi puolestaan velvoittaa suuria monikansallisia yrityksiä julkaisemaan tietyt verotustiedot maakohtaisesti. Raportoitavia tietoja ovat muun muassa liikevaihto, voitto ennen veroja, maksetut ja kertyneet verot, työntekijöiden lukumäärä ja liiketoiminnan luonne kyseisessä maassa⁸⁵. Direktiivin tavoitteena on torjua aggressiivista verosuunnittelua ja varmistaa, että yritysten verotus kohdistuu sinne missä ne tosiasiallisesti toimivat. Toisin kuin aikaisemmin mainitut direktiivit, CbCR-

---

⁸³ Wheeler & Cartiglia 2021: 254-255, 258-259, 263

⁸⁴ Fornasi & Traversi 2024: 119-120, 122-125

⁸⁵ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019: 2173

direktiivi edellyttää tietojen julkista raportointia, mikä lisää sidosryhmien mahdollisuutta tarkastella yritysten verokäyttäytymistä⁸⁶.

EU-oikeuden vaikutus ei kuitenkaan rajoitu vain yksittäisiin direktiiveihin, vaan se ilmenee myös jäsenvaltioiden velvollisuutena säätää ja tulkita kansallisia lakejaan EU-oikeuden mukaisesti. EU-oikeuden etusija (*primacy*) tarkoittaa, että kansallisten tuomioistuinten ja viranomaisten on sivuutettava sellaiset kansalliset säännökset, jotka ovat ristiriidassa EU-oikeuden kanssa, riippumatta kansallisesta hierarkiasta⁸⁷. Tämä korostaa EU-lainsäädännön dynaamista luonnetta, jossa jäsenvaltioiden tulee paitsi implementoida direktiivit, myös varmistaa niiden tavoitteiden toteutuminen kansallisessa soveltamiskäytännössä.

3.2 Pehmeä sääntelykehikko (soft law)

Pehmeä sääntely tai *soft law* tarkoittaa ei-oikeudellisesti sitovia suosituksia, ohjeita ja standardeja, jotka ohjaavat yrityksiä kohti vastuullista toimintaa ilman lain pakottavaa voimaa. Yritysvastuuta koskevien käytäntöjen kehittämisessä ja raportoinnissa pehmeällä sääntelyllä on ollut merkittävä rooli erityisesti tilanteissa, joissa oikeudellista sääntelyä ei vielä ole olemassa tai sen ulottuvuus on rajallinen. Keskeisiä esimerkkejä pehmeästä sääntelystä verotuksen ja yritysvastuun näkökulmasta ovat muun muassa OECD:n siirtohinnoitteluohjeet ja malliverosopimuksen kommentaarit, jotka ovat vakiintuneet tärkeiksi tulkinta-aineistoiksi erityisesti markkinaehtoperiaatteen soveltamisessa.⁸⁸ Näillä dokumenteilla ei ole lainsäädännölle ominaista normatiivista velvoittavuutta, mutta niillä on huomattava käytännön merkitys esimerkiksi verohallinnon ratkaisukäytännössä ja kansainvälisessä vero-oikeudessa⁸⁹. OECD:n ohjeistukset ovat luonteeltaan pehmeää sääntelyä eli ne eivät muodollisesti sido

---

⁸⁶ Direktiivi (EU) 2021/2101

⁸⁷ Rosas & Armati 2018: 66-68

⁸⁸ Heikkilä et al. 2021: 57–60, 63

⁸⁹ Ylönen & Laine 2015, s. 413–417

tuomioistuimia tai veroviranomaisia, mutta niitä voidaan käyttää harkintamarginaalin täsmentämiseen erityisesti tilanteissa, joissa laki antaa tilaa tulkinnalle. Oikeudellisen velvoittavuuden puuttuessa ohjeiden merkitys perustuu niiden sisällölliseen hyväksyttävyyteen ja tosiasialliseen tehokkuuteen, eli siihen, että ne vastaavat sääntelyn tavoitteita ja niitä noudatetaan käytännössä laajalti.⁹⁰

Yritykset voivat myös osoittaa verovastuullisuuttaan vapaaehtoisilla raportointiviitekehyksillä. Näiden avulla voidaan kommunikoida verotukseen liittyviä strategioita, maksuja ja periaatteita läpinäkyvästi sidosryhmille⁹¹. *Soft law* -ohjeistusten etuna on niiden joustavuus ja nopea päivitettävyyys verrattuna lainsäädäntöön. Toisaalta niiden tulkinnallinen epämääräisyys ja muodollisen sitovuuden puute voivat johtaa epäyhtenäisiin käytäntöihin tai siihen, että ne sivuutetaan kokonaan⁹². Vaikka pehmeää sääntelyä ei voida käyttää oikeudellisen ratkaisun ainoana perusteena, se toimii tärkeänä tulkinta- ja arviointivälineenä lain soveltamisessa, erityisesti silloin kun tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja oikeusvarmuutta⁹³.

Näin ollen pehmeä sääntely ei muodosta vaihtoehtoa oikeudelliselle sääntelylle, vaan täydentää sitä tarjoamalla yrityksille konkreettisia keinoja vastuullisuuden osoittamiseen tilanteissa, joissa lainsäädäntö ei yksityiskohtaisesti määrittele toiminnan reunaehdoja. Pehmeän sääntelyn merkitys korostuu erityisesti kansainvälisessä liiketoimintaympäristössä ja vastuullisuusviestinnässä, jossa raportointikäytännöt ja sidosryhmien odotukset kehittyvät nopeasti.

3.3 Veroraportoinnin tavoitteet

Veroraportoinnin ytimessä on tavoite lisätä yrityksen toiminnan läpinäkyvyyttä. Verot voidaan nähdä konkreettisenä tapana, jolla yritys osallistuu yhteiskunnan

---

⁹⁰ Isomaa-Myllymäki 2016: 34-35

⁹¹ De la Cuesta-González & Pardo 2019

⁹² Heikkilä et al. 2021: 64

⁹³ Isomaa-Myllymäki 2016: 34-35

ylläpitämiseen. Raportoinnin avulla yritykset voivat osoittaa sitoutuneisuuttaan vastuulliseen veronmaksuun, mikä voi lisätä sidosryhmien, kuten sijoittajien, työntekijöiden ja viranomaisten luottamusta ja sen taustalla voidaan nähdä vaikuttamassa sekä sisäiset, että ulkoiset motivaattorit että ulkoiset paineet⁹⁴. Erilaisten veroraportointi standardien ja yleisten käytäntöjen tavoitteena on myös parantaa verotuksen tehokkuutta yhtenäisillä periaatteilla⁹⁵.

GRI-ohjeistuksen mukaan yhteiskuntavastuuraportin tulisi tarjota kattava ja tasapuolinen kuvaus organisaation toiminnan vaikutuksista, niin myönteisistä kuin kielteisistäkin, ja siten toimia viestintä- ja arviointivälineenä yrityksen ja sen sidosryhmien välillä. Raportoinnilla on sisäistä hyötyä yritykselle kehittämis- ja seurantatyökaluna, mutta myös ulkoista arvoa maineenhallinnan ja vuorovaikutuksen edistämisessä. GRI:n lähestymistapa korostaa myös olennaisuuden periaatetta: raportoinnissa tulisi keskittyä yrityksen kannalta keskeisimpiin taloudellisiin, sosiaalisiin ja ympäristövaikutuksiin sidosryhmien näkökulmasta.⁹⁶

Kun mietitään veroraportoinnin tavoitteita, on syytä pohtia mistä veroraportoinnin tarve on syntynyt. Yksi keskeinen motivaattori ja muun muassa BEPS-hankkeen katalysaattori on ollut *profit shifting* eli monikansallisten yritysten keinotekoinen verojen siirtely. Tämän vuoksi standardit ovat kohdistettu eniten suur- ja listattujen yhtiöihin.⁹⁷ Ensimmäiset lakisääteiset direktiivit ovat myös ensiksi velvoittaneet listattuja yhtiöitä ja suuria monikansallisia konserneja, jolloin vero- ja vastuullisuusraportointi on pienempien yrityksiä osalta toistaiseksi suurimmilta osin vapaaehtoisia. Keinotekoisien verojen siirtelyn seurauksena erityisesti yrityksen verojalanjälki tai verokontribuutio on ollut mielenkiinnon kohteena. Verojalanjäljellä tarkoitetaan sitä kuinka paljon yritys kantaa verokuormaa eli kuinka paljon yrityksen toiminnasta syntyy verovarvoja yhteiskunnalle⁹⁸. Verokontribuutioon liittyy se mitä

---

⁹⁴ Knuutinen 2014: 113

⁹⁵ Zhao 2024: 34

⁹⁶ Knuutinen 2014: 113-114

⁹⁷ Knuutinen 2019: 69

⁹⁸ Knuutinen 2014: 298

veroja ja kuinka paljon monikansalliset yritykset maksavat eri valtioihin. Tämän vuoksi erityisesti maakohtainen raportointi on ollut kasvavasti keskustelun fokuksena, vaikka sekin toistaiseksi on velvoittanut lähinnä vain suuria yhtiöitä.⁹⁹

3.4 Eroja yritysten veroraportoinnissa

Yritysten välillä on suuria eroja siinä, kuinka laajasti ja millä sisällöllisillä painotuksilla ne raportoivat veroistaan ja muista vastuullisuuteen liittyvistä tiedoista. Eroja selittää muun muassa yrityksen koko, toimiala, kansainvälinen ulottuvuus, sidosryhmäpaineet sekä yrityksen elinkaaren vaiheet. Withisupakorn ja Jiraporn totesivat vuoden 2016 tutkimuksessaan, että esimerkiksi vanhemmat ja vakiintuneet yritykset voivat panostaa enemmän CSRD-raportointiin myös veroasioissa, koska ne ovat herkempiä institutionaaliselle paineelle ja mahdollisille mainehaitoille. Toisaalta osalla yrityksistä veroraportointi perustuu edelleen ainoastaan lakisääteiseen minimitasoon, eikä niitä ohjaa strateginen lähestymistapa. De Cuesta-Gonzalezin ja Pardonin vuoden 2019 tutkimuksen mukaan vapaaehtoisen raportoinnin laajuus voi heijastaa yrityksen pyrkimystä erottua vastuullisena toimijana tai hallita sidosryhmien odotuksia erityisesti tilanteissa, joissa veropolitiikka on yhteiskunnallisesti herkkä aihe. Myös viranomaisten valvonnan ja verotuksen tiukkuuden vaihtelu eri maissa vaikuttaa siihen, kuinka tarkasti yritykset päättävät julkistaa tietoa esimerkiksi maakohtaisista verotiedoistaan.

PwC:n vuoden 2018 yritys vastuubarometri¹⁰⁰ osoittaa, että suomalaisten yritysten vastuullisuusraportointi on kehittynyt määrällisesti ja sisällöllisesti. Erityisesti verotietojen raportointi on yleistynyt selvästi. Vuodesta 2012 vuoteen 2017 verojalanjäljestään raportoineiden yritysten määrä lähes seitsenkertaistui, ja jo yli puolet yritys vastuuraportin julkaisseista sisälsi veroihin liittyvää tietoa. Raportointikäytännöissä havaittiin myös sisällöllistä kehittymistä, kuten verolajien erittelyä, maakohtaisia tietoja ja verostrategian esittämistä. Tämä viittaa siihen, että

---

⁹⁹ Knuutinen 2019: 61

¹⁰⁰ PwC 2018: Yritys vastuubarometri

veroraportointi on vakiintumassa osaksi vastuullisuusviestintää, myös ilman pakottavaa lainsäädäntöä. Raportoinnin yhdenmukaistuminen puolestaan näkyy erityisesti siinä, että yritykset noudattavat yhä enemmän GRI-standardien mukaisia raportointiperiaatteita. Vuonna 2017 noin 63 % yrityksistä sovelsi GRI-ohjeistoa. Osa vielä luonnollisesti käytti vanhentunutta G4-versiota, koska uudet GRI-standardit tulivat voimaan vasta kesällä 2018. Vuoden 2018 päivitetty GRI-standardit edellyttävät muun muassa johtamiskäytäntöjen kuvaamista sekä verotuksen, päästöjen ja ihmisoikeuksien raportointia konkreettisin mittarein. Päivitetyissä standardeissa korostuvat yhteydet kansainvälisiin viitekehyksiin, kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin ja OECD:n ohjeistuksiin. GRI-standardit ovat vielä laajentuneet ja päivittyneet vuoden 2018 jälkeen, jolloin viimeisin PwC:n yritysvaluuttabarometri on tehty. Muun muassa aihestandardeihin on lisätty vuonna 2019 GRI: Tax ja vuonna 2020 GRI: waste sekä universaalien standardien laaja päivitys vuonna 2021.¹⁰¹

Barometrissa todettiin myös, että EU:n sääntelykehikko vaikuttaa yhä enemmän yritysvaluuttakäytäntöihin. Kirjanpitolain uudistus toi mukanaan pakollisen raportoinnin muista kuin taloudellisista tiedoista tietyille suurille yrityksille, ja samalla yritysten hallitusten rooli vastuullisuustiedon käsittelijänä korostui. Kirjanpitolaki on myös ehtinyt päivittyä vuoden 2018 jälkeen ja vuonna 2024 sen 1 ja 7 luku muutettiin, joista jälkimmäinen koskee kestävyysraportointia ¹⁰² . Myös EU-tasolla valmisteltavat direktiivit, kuten CSRD ja pakollinen CbCR-raportointi julkisista verotiedoista, ovat omiaan lisäämään veroraportoinnin vaatimuksia. Näiden tavoitteena on vahvistaa sijoittajaluottamusta ja edistää verotuksen läpinäkyvyyttä. Raportista käy ilmi, että raportointikäytännöt vaihtelevat edelleen huomattavasti yrityksen koosta ja toimialasta riippumatta. Tämä korostaa tarvetta standardoidulle, mutta silti joustavalle raportointimallille, joka mahdollistaa vertailukelpoisuuden ilman, että yritysten erityispiirteet jäävät huomiotta. PwC arvioi, että raportoinnin kehityssuunta on vahvasti

---

¹⁰¹ GRI: Our mission and history

¹⁰² Laki kirjanpitolain 1 ja 7 luvun muuttamisesta 605/2024

kohti integroidumpaa ja olennaisuuteen perustuvaa raportointia, jossa verotietojen merkitys osana arvonluontia ja ESG-riskien hallintaa korostuu.

Elinkeinoelämän keskusliitto puolestaan toteutti vuonna 2023 pienille- ja keskikokoisille yrityksille (Pk-yritys) vastuullisuusbarometrin ¹⁰³. Pk-vastuullisuusbarometri 2023 osoittaa, että vastuullisuuden merkitys pk-yritysten liiketoiminnassa on noussut selvästi, ja kehityksen odotetaan jatkuvan. Yli 80 % vastaajista pitää vastuullisuutta merkittävänä osana liiketoimintaansa, ja 91 % uskoo sen merkityksen kasvavan tulevaisuudessa. Vastuullisuuden ajureina toimivat etenkin organisaation omat arvot, asiakkaiden odotukset ja yhteiskunnallinen keskustelu, mutta yhä useampi tunnistaa myös sääntelyn vaikutuksen osana vastuullisuustyötä.

Vaikka vastuullisuustyö painottuu edelleen henkilöstön hyvinvointiin ja ilmastokysymyksiin, myös läpinäkyvyyden ja riskienhallinnan kaltaiset liiketoiminnalliset näkökulmat korostuvat. Tämä avaa tilaa entistä tavoitteellisemmalle raportoinnille, joka liittyy mm. verotukseen ja hyvään hallintotapaan. Vastuullisuuden osa-alueista esimerkiksi korruption ja harmaan talouden torjunta, toimitusketjujen läpinäkyvyys ja taloudellinen vastuu ovat kasvavassa roolissa – ja juuri näissä veroraportoinnilla on olennainen merkitys.

Barometrin tuloksista ilmenee myös, että pk-yritykset tarvitsevat tukea vastuullisuusmittareiden, -strategian ja yritysraportoinnin kehittämisessä. Peräti 37 % vastaajista ilmoitti tarvitsevansa tukea raportoinnin toteuttamisessa, mikä viestii siitä, että etenkin pienemmille yrityksille sääntelyn kasvu, kuten CSRD-direktiivin ja siihen liittyvien ESRS-standardien soveltaminen, voi muodostua merkittäväksi haasteeksi. Samalla se osoittaa, että kiinnostus vastuullisuuden raportointiin on lisääntymässä myös pk-sektorilla. Barometrin mukaan vastuullisuustavoitteiden asettaminen on yleistynyt: yli puolet yrityksistä on asettanut tavoitteita, ja 93 % näistä seuraa niiden toteutumista. Tämä viittaa siihen, että raportointi ei ole vain viestinnällinen väline, vaan siihen liitetään strategisia ja operatiivisia tavoitteita.

---

¹⁰³ EK & Aula Research: Pk-vastuullisuusbarometri 2023

Tällainen kehitys on linjassa CSRD:n edellyttämän kaksoisolennaisuusanalyysin kanssa, joka vaatii yrityksiä tarkastelemaan sekä oman toimintansa vaikutuksia yhteiskuntaan että ulkoisten vastuullisuustekijöiden vaikutuksia liiketoimintaan.

3.5 Kaksoisanalyysin merkitys veroraportoinnissa

Uuden CSRD-direktiivin myötä käyttöön otettu kaksoisolennaisuusanalyysi (*double materiality*) tuo merkittävän muutoksen vastuullisuusraportointiin, myös verotuksen näkökulmasta. Kaksoisolennaisuus tarkoittaa, että yrityksen on raportoitava sekä sen kestävyystekijöiden vaikutuksista liiketoimintaansa (*financial materiality*) että yrityksen vaikutuksista ympäristöön ja yhteiskuntaan (*impact materiality*). Tämän periaatteen tarkoitus on saada yritykset tarkastelemaan veroraportointia kahdesta suunnasta, miten veroriskit vaikuttavat taloudellisesti yritykseen, ja millaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia yrityksen verokäyttäytymisellä on.¹⁰⁴ Kaksoisolennaisuuden avulla veroraportoinnin on tarkoitus muuttua teknisestä vaatimuksesta strategiseksi vastuullisuusvälineeksi, jossa yritys viestii veronmaksun periaatteista, hallintokäytännöistä ja vaikutuksista eri sidosryhmille. Tämä on linjassa ESRS G1 -standardin kanssa, joka kuuluu uuteen ESRS-viitekehykseen. G1 edellyttää muun muassa tietoa verostrategiasta, veroriskien hallinnasta ja suhteesta viranomaisiin.¹⁰⁵

Correa-Mejia ja muut korostavat vuoden 2023 tutkimuksessaan ¹⁰⁶ , että kaksoisolennaisuusanalyysi haastaa yritykset arvioimaan entistä systemaattisemmin vaikutustaan sidosryhmiin ja integroimaan kestävyysliittymiä indikaattoreita osaksi liiketoiminnan ytimessä olevaa päätöksentekoa. Veroraportoinnissa tämä tarkoittaa muun muassa maakohtaisten tietojen raportointia, verostrategian läpinäkyvyyttä ja verojen yhteiskunnallisten vaikutusten kuvaamista. Käytännön soveltaminen ei ole kuitenkaan yksiselitteistä. Vaikka analyysin tarkoituksena on parantaa olennaisuuden

---

¹⁰⁴ EU Direktiivi 2022/2464

¹⁰⁵ EFRAG 2023

¹⁰⁶ Correa-Mejia et al. 2023

arviointia, yrityksillä voi olla vaikeuksia tulkita, mitkä verotiedot ovat kaksoisolennaisia. Ongelmia voi syntyä myös siitä, että pk-yrityksillä ei ole rahallisia ja hallinnollisia resursseja kaksoisanalyysin ja laajemman veroraportoinnin luomiseen¹⁰⁷. Samalla kaksoisolennaisuusanalyysin lähestymistapa tuo esiin sen, että veroraportointi ei ole enää pelkkä *compliance*-kysymys, vaan osa laajempaa strategista ja normatiivista vastuullisuutta¹⁰⁸. Yritykset joutuvat osoittamaan, miten niiden verokäytännöt tukevat kestävästä kehitystä ja taloudellista oikeudenmukaisuutta, teemoja, jotka linkittyvät yhä tiiviimmin ESG-vaatimuksiin ja YK:n kestävästä kehityksen tavoitteisiin¹⁰⁹.

---

¹⁰⁷ Chiu 2022: 107

¹⁰⁸ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019: 2177-2178

¹⁰⁹ Correa-Mejia et al. 2023: 302

4 Veroraportoinnin standardit

4.1 Veroraportoinnin viitekehykset

Yritysten veroraportointi on noussut keskeiseksi osaksi yritysvastuuta ja vastuullisuusraportointia viime vuosien aikana. Perinteisesti veroja ei ole mielletty osaksi yritysvastuuta ja aihe on edelleen kiistelty, mutta niiden merkitys osana vastuullisuusraportointia on kasvanut ja täten vahvistanut asemaansa osana yritysvastuuta. Tämä muutos johtuu muun muassa sidosryhmien kasvavista odotuksista yritysten läpinäkyvyyttä ja yhteiskunnallista vastuuta kohtaan.¹¹⁰

Kansainväliset aloitteet ja standardit ovat pyrkineet ohjaamaan yrityksiä kohti avoimempaa ja vastuullisempaa veroraportointia. Esimerkiksi *Global Reporting Initiative* (GRI) julkaisi vuonna 2019 GRI 207: Tax -standardin, joka astui voimaan vuoden 2021 alussa. Standardin tarkoituksena on tarjota yrityksille ohjeistusta siitä, miten raportoida veroihin liittyvistä käytännöistä ja maksuista läpinäkyvästi. GRI 207 – standardi ei ole lainsäädännöllisesti sitova vaan osa vapaaehtoisia standardeja.¹¹¹ Esimerkki lakisääteisestä direktiivistä on *Corporate Sustainability Reporting Directive*, CSRD:n keskeisistä vaatimuksista on kaksoisolennaisuusanalyysi, jossa yrityksen tulee arvioida vastuullisuusteemoja sekä niiden vaikutuksia yritykseen että yrityksen vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan¹¹².

Näiden kehityssuuntien myötä veroraportoinnista on alkanut muovautua olennainen osa yritysten vastuullisuusstrategiaa. Yritykset, jotka panostavat avoimeen ja kattavaan veroraportointiin, voivat parantaa mainettaan, vahvistaa sidosryhmäsuhteitaan ja täten vähentää riskiä joutua negatiivisen julkisuuden kohteeksi. Toisaalta puutteellinen veroraportointi saattaa heikentää sidosryhmien luottamusta ja alistaa yrityksen mainehaitoille. Tämän vuoksi on tärkeää luoda yleisesti hyväksyttäviä standardeja, joita

---

¹¹⁰ Knuutinen 2019: 54

¹¹¹ GRI 207: Tax 2019

¹¹² Valtioneuvoston kanslia 2022

yrietykset voivat hyödyntää veroraportoinnissaan ja täten tuottaa vertailukelpoisia ja standardisoituja veroraportteja.

4.2 GRI 207- standardin sisältö ja vaatimukset

GRI (*Global Reporting Initiative*) on itsenäinen kansainvälinen organisaatio, joka on kehittänyt vapaaehtoiset GRI-standardit pohjaksi yritysten ja organisaatioiden vastuullisuusraportointiin¹¹³. Ensimmäinen versio GRI-ohjeistoista on luotu 1990-luvun loppupuolella tavoitteenaan tarjota organisaatioille raportointiväline, jonka avulla varmistaa ympäristön kannalta vastuullisten toimitapojen noudattaminen. Ajan kuluessa tavoitteet laajenivat kattamaan myös sosiaaliset ja hallintoon liittyvät tavoitteet. Yrietykset voivat hyödyntää standardeja viitekehyksenä tai osittain, mutta ne eivät voi väittää käyttävänsä standardeja, ellei kaikkia GRI:n vaatimuksia täytetä.¹¹⁴

GRI 207- standardi keskittyy yritysten veroraportointiin ja läpinäkyvyyden lisäämiseen verotuksen osalta sekä tarjoamaan sidosryhmille parempi käsitys organisaatioiden verostrategioista ja -käytännöistä. Standardi julkaistiin vuonna 2019 ja tuli voimaan vuoden 2021 alussa osana GRI:n taloudellisen vastuun standardeja.¹¹⁵ GRI 207-standardi on jaettu neljään tunnuslukuun, jotka kattavat yrityksen lähestymistavan veroihin, verohallinnon ja riskienhallinnan, yhteistyön sidosryhmien kanssa sekä maakohtaisen raportoinnin¹¹⁶.

Tunnusluvun 207-1 tarkoituksena on tarjota yleiskuva yrityksen verostrategiasta ja siitä, miten veroasiat hoidetaan organisaation sisällä. Tunnusluvun mukaan yrityksen on kuvattava oma verostrategiansa, mukaan lukien mahdollinen eettinen ohjeistus tai toimintaperiaatteet, jotka liittyvät verotukseen. Yrietyksen on määriteltävä sen hallinto ja vastuu, tarkemmin kuka organisaatiossa vastaa verostrategian tarkastamisesta ja

---

¹¹³ GRI: About GRI

¹¹⁴ GRI: Our mission and history

¹¹⁵ GRI 207: Tax 2019

¹¹⁶ Knuutinen 2020: 402

hyväksymisestä. Yritykseltä edellytetään myös selvitys siitä, miten veroasioiden hoito linkittyy liiketoimintaa ja vastuullisuutta koskevaan strategiaan.¹¹⁷

207-1**a. Kuvaus lähestymistavasta verotukseen**

- i. Onko yrityksellä verostrategia ja jos on, linkki tähän strategiaan, jos julkisesti saatavilla.
- ii. Hallintoelin tai ylimmän johdon asema organisaatiossa, joka virallisesti tarkistaa ja hyväksyy verostrategian, sekä tämän tarkastelun tiheys.
- iii. Lähestymistapa sääntelyn noudattamiseen.
- iv. Miten verolähestymistapa liittyy organisaation liiketoiminta- ja kestävä kehityksen strategioihin.

Taulukko 1. GRI 207-1¹¹⁸

Tunnusluvun 207-2 tarkoitus on käsitellä yrityksen verotukseen liittyviä hallintokäytäntöjä ja riskienhallintaa. Yrityksen tulee selittää, millaisilla prosesseilla se hallinnoi verovelvoitteitaan ja varmistaa lainmukaisen verotuksen. Yrityksen tulee kuvata miten se tunnistaa, arvioi ja hallitsee veroriskejä, kuten epävarmuuksia verotuksen soveltamisessa. Raporttiin tulee sisällyttää kuvaus siitä, millainen toimintamalli on yrityksessä epäeettisen tai laittoman käyttäytymisen ilmoittamiseen. Tämän lisäksi yrityksen tulee kuvata, miten verotuksen julkaistavat tiedot varmistetaan.¹¹⁹

207-2**a. Verohallinnon ja -valvonnan viitekehityksen kuvaus.**

- i. Hallintoelin tai ylimmän johdon asema organisaatiossa, joka on vastuussa verostrategian noudattamisesta.

¹¹⁷ Schnitger et al. 2021: 705-707

¹¹⁸ GRI 207: 8

¹¹⁹ Knuutinen 2020: 402

- ii. Miten verolähestymistapa on sisällytetty organisaation toimintaan.
- iii. Lähestymistapa veroriskeihin, mukaan lukien riskien tunnistaminen, hallinta ja seuranta.
- iv. Miten verohallinnon ja -valvonnan viitekehyksen noudattamista arvioidaan.

b. Kuvaus mekanismeista, joilla voidaan nostaa esiin huolenaiheita organisaation liiketoiminnan käytännöistä ja eettisyydestä verotuksen osalta.

c. Kuvaus varmennusprosesseista veroraportointia varten, mukaan lukien mahdollinen linkki tai viittaus ulkoisiin varmennusraportteihin tai varmennuslausuntoihin.

Taulukko 2. GRI 207-2¹²⁰

Tunnusluvun 207-3 tarkoitus on osoittaa, miten yritys kommunikoi veroasioista ja ottaa huomioon sidosryhmien näkemykset. Yrityksen tulee raportoida kuvaus siitä, millainen suhde yrityksellä on veroviranomaisiin ja miten se toimii niiden kanssa. Yrityksen tulee antaa kuvaus siitä, miten se ottaa huomioon sidosryhmien näkemykset veroasioissa. Tämän lisäksi yrityksen tulee kertoa, miten se kommunikoi verokysymyksistä sijoittajien, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.¹²¹

207-3 a. Lähestymistapa sidosryhmäyhteistyöhön ja verotukseen liittyvien huolenaiheiden hallintaan

- i. Lähestymistapa yhteistyöhön veroviranomaisten kanssa.
- ii. Lähestymistapa veropolitiikkaan vaikuttamiseen ja julkiseen edunvalvontaan verotuksen osalta.

¹²⁰ GRI 207: 9

¹²¹ Schnitger et al. 2021: 709

- iii. Prosessit, joilla kerätään ja otetaan huomioon sidosryhmien, mukaan lukien ulkoisten sidosryhmien, näkemykset ja huolenaiheet.

Taulukko 3. GRI 207-3¹²²

Viimeinen tunnusluku 207-4 sisältää laajasti yritysten veloitteet verotietojensa maakohtaisesta raportoinnista. Kaikki konsernin yksiköt tulee listata kunkin verotusalueen osalta. Yrityksen tulee antaa kuvaus siitä, millä liiketoiminta-alueilla se toimii. Myös taloudelliset tunnusluvut tulee raportoida, muun muassa liikevaihto, voitto ennen veroja, maksetut ja kertyneet yhteisverot sekä henkilöstömäärä. Yrityksen tulee myös ilmoittaa, mikäli sillä on verorakenteita, joiden tarkoituksena on siirtää voittoja matalamman verotuksen maihin. Näiden lisäksi yrityksellä on vaadittavien maakohtaisten tietojen lisäksi suositeltavia maakohtaisia tietoja, jotka ovat esimerkiksi pidätetyistä ja tilitetyistä työntekijöiden palkoista sekä mahdollisesta toimialakohtaisista veroista. Tämän lisäksi tiedot mahdollisista epävarmoista veropositioista sekä konsernin sisäisistä lainoista ja niistä maksettavien korkojen määräytymisperusteet, ovat suositeltavia tietoja raportoida.¹²³

207-4

a. Verohallinnon ja -valvonnan viitekehysten kuvaus.

b. Jokaisen raportoidun verotusalueen osalta (207-4-a):

- i. Verovelvollisten yksiköiden nimet.
- ii. Organisaation ensisijaiset liiketoimintatoiminnot.
- iii. Työntekijöiden määrä ja laskentaperuste.
- iv. Kolmansilta osapuolilta saadut tuotot.
- v. Konsernin sisäiset tuotot muista verotusalueista.
- vi. Voitto/tappio ennen veroja.
- vii. Aineelliset hyödykkeet, pois lukien käteisvarat ja rahavarat.

¹²² GRI 207: 11

¹²³ Knuutinen 2020: 403

viii.	Maksetut yhteisöverot käteisperiaatteella.
ix.	Kertynyt yhteisövero voitosta/tappiosta.
x.	Syyt sille, miksi kertynyt yhteisövero voitosta/tappiosta eroaa verosta, joka syntyisi soveltamalla lakisääteistä verokantaa voittoon/tappioon ennen veroja.
c. Raportoidun tiedon ajanjakso <i>Disclosure</i> 207-4:n mukaisesti.	

Taulukko 4. GRI 207-4¹²⁴

Vastuullisuusraportoinnista on tullut tärkeä tekijä, koska kestävän kehityksen trendi luo uutta ymmärrystä ja arvostusta eri sidosryhmien, sijoittajien keskuudessa ja valtaväestön keskuudessa. Tämän seurauksena yritykset huomioivat taloudelliset, ympäristölliset ja sosiaaliset vaikutteet päätöksenteossaan.¹²⁵ GRI 207 -standardin tavoitteena on lisätä yritysten verotietojen vertailukelpoisuutta sijoittajille sekä muille sidosryhmille. Standardi kuitenkin sisältää vaadittavia ja suositeltavia tietoja, jonka vuoksi yritykset voivat valita joustavasti raportoitavia tietoja¹²⁶. Kuitenkin tämä joustava raportointikehikko saattaa heikentää verotietojen vertailukelpoisuutta¹²⁷.

4.3 CSRD-direktiivi ja kaksoisolennaisuusanalyysi

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) 2022/2464/EU on uusi ja keskeinen laillisesti velvoittava säännös, joka velvoittaa yrityksiä raportoimaan kestävyysasioista standardoidusti ja läpinäkyvästi. Sen tarkoituksena on lisätä yritysten vastuullisuusraportoinnin kattavuutta ja täten parantaa sidosryhmien, kuten sijoittajien ja kuluttajien, saatavilla olevaa tietoa yritysten kestävän kehityksen toimista. CSRD:n avulla koitetaan myös vastata GRI 207 -standardin joustavan raportointikehikon

¹²⁴ GRI 207: 12

¹²⁵ Schnitger et al. 2021: 711

¹²⁶ Knuutinen 2020: 403

¹²⁷ Schnitger et al. 2021: 711

aiheuttamiin ongelmiin vertailukelpoisuudessa. Tämän lisäksi CSRD edellyttää ei-taloudellisen tiedon ulkopuolista todentamista, joka parantaa huomattavasti luottamusta raportoituihin tietoihin.¹²⁸ Yritykset, joiden on jo täytynyt soveltaa NFRD-standardeja, on sovellettava uusia säännöksiä ensimmäisen kerran tilikaudella 2024. Näitä yrityksiä ovat käytännössä suuret julkisesti noteeratut yhtiöt. Seuraavassa vaiheessa kaikkien suurten yritysten tulee soveltaa säännöksiä tilikaudella 2025, eli vuonna 2026 julkaistaviin raportteihin. Kolmannessa vaiheessa pienten ja keskisuurien pörssiyhtiöiden tulee raportoida vuoden 2026 tilikaudesta lähtien. Pk-yrityksillä on kuitenkin kevennetyt raportointivaatimukset sekä mahdollisuus siirtää ensimmäistä raportointia kahdella vuodella eteenpäin. Neljännessä ja viimeisessä vaiheessa veloitetaan EU:ssa toimivien suurien kolmansien maiden yritysten, joilla on tietyn rajan ylittävä liikevaihto taikka tytäryhtiö tai sivuliike EU:ssa, raportoimaan vuoden 2028 tilikaudesta lähtien.¹²⁹ Yritysten kokoluokkien rajat ovat linjassa Kirjanpitolain 133/1997 raja-arvojen kanssa.

Yksi CSRD:n merkittävimmistä uudistuksista on kaksoisolennaisuusanalyysi (*double materiality analysis*), joka perustuu siihen, että yritysten on arvioitava ja raportoitava sekä niiden liiketoiminnan vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan että näiden ulkoisten tekijöiden vaikutukset yrityksen taloudelliseen suorituskykyyn¹³⁰. Kaksoisolennaisuusanalyysi koostuu kahdesta näkökulmasta, taloudellisesta olennaisuudesta ja vaikutusperusteisesta olennaisuudesta. Taloudellinen olennaisuus sisältää tiedot, jotka ovat tärkeitä sijoittajille ja muille taloudellisille sidosryhmille yrityksen taloudellisen suorituskyvyn arvioimiseksi, tätä kutsutaan ”*inside-out*” perspektiiviksi, kun vaikutusperusteinen olennaisuutta kutsutaan ”*outside-in*” perspektiiviksi.¹³¹ Vaikutusperusteinen olennaisuus sisältää tiedot, jotka liittyvät yrityksen ympäristö- ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, riippumatta siitä vaikuttavatko ne yrityksen taloudelliseen asemaan. Yritysten kuuluu pystyä toimittamaan ei-taloudelliset

---

¹²⁸ Fornasari & Traversi 2024: 122 - 123

¹²⁹ Direktiivi (EU) 2022/2464

¹³⁰ Hristov & Searcy 2025: 457

¹³¹ Hristov & Searcy 2025: 448

raportit sellaisessa muodossa, joka mahdollistaa niiden todistamisen. Tämän lisäksi annetuissa tiedoissa oleva ristiriita tai puute voi johtaa lakiperusteisiin sanktioihin sekä mainehaittaan, joka lisää painetta yrityksille varmistaa, että kaikki tiedot ovat tarkkoja ja todenmukaisia.¹³²

Yrityksen vastuullisuutta ja kestäväää toimintaa arvioidaan ESG-kehikon avulla. ESG tulee sanoista ympäristö (*environment*), sosiaalinen vastuu (*social*) ja hyvä hallintotapa (*governance*). ESG on tärkeä niin sijoittajille, yrityksille kuin yhteiskunnalle. Kehikko on syntynyt useiden vuosikymmenten aikana, mutta se on vakiintunut 2000-luvulla. ESG auttaa sijoittajia ja muita taloudellisia sidosryhmiä arvioimaan yrityksen pitkän aikavälin riskejä ja mahdollisuuksia, se voi parantaa yrityksen mainetta ja houkutella sijoittajia sekä se tukee kestäväää kehitystä ja yritysten vastuullista roolia yhteiskunnassa.¹³³

CSRD:n vaatimusten täyttämistä varten Euroopan unioni määrittänyt ESRS-standardit (*European Sustainability Reporting Standards*), jotka määrittelevät tarkasti, mitä ja miten yrityksen on raportoitava. ESRS:n on suunniteltu varmistamaan, että yritysten tarjoamat tiedot ovat yksityiskohtaisia, tarkkoja ja täten vertailukelpoisia.¹³⁴ Standardit noudattavat kaksoismateriaalisuusperiaatetta ja kattavat laajasti ympäristöön, sosiaalisiin kysymyksiin ja hallintotapaan liittyviä aihealueita. Raportoinnin kohteena ovat vain yrityksen kannalta olennaiset eli ”materiaalit” asiat, mutta yrityksen on perusteltava mahdolliset poissulkemiset avoimesti. Euroopan komission ja EFRAG:in (*European Financial Reporting Advisory Group*) yhteistyönä kehitetyt standardit ovat yhdenmukaisia muiden kansainvälisten standardien, kuten GRI- standardien kanssa, joka vahvistaa niiden käyttökelpoisuutta globaalissa liiketoimintaympäristössä¹³⁵.

---

¹³² Fornasari & Traversi 2024: 128-129

¹³³ EU 2023/0177 (COD)

¹³⁴ Fornasari & Traversi 2024: 123

¹³⁵ Euroopan komissio 2023

4.4 Muut vapaaehtoiset raportointikäytännöt

Vapaaehtoiset veroraportointistandardit ovat lähes yhtä keskeinen osa yritysten yhteiskuntavastuun mukaista viestintää verotoimistaan. Ne ovat kehittyneet vastauksena sidosryhmien kasvaviin odotuksiin sekä kansainvälisen verosuunnittelun aiheuttamaan läpinäkyvyyden tarpeeseen. Vapaaehtoiset standardit ja viitekehykset tarjoavat yrityksille kehyksen raportoida veroihin liittyvää tietoa johdonmukaisella ja vertailukelpoisella tavalla ilman lainsäädännöllistä pakkoa. Niiden yleistymisen liittyy laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun siitä, mikä on yrityksen rooli vastuullisena veronmaksajana globaalissa taloudessa¹³⁶. Taustalla vaikuttaa erityisesti julkisuuteenkin noussut keskustelu yritysten verojalanjäljestä eli verokontribuutiosta yhteiskunnalle, joka on syntynyt suurien monikansallisten konsernien verokäytännöistä, joiden vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta on kyseenalaistettu¹³⁷. Myös OECD:n BEPS-hankkeen nostama globaali huoli siitä, että suuret monikansalliset konsernit voivat teknisesti laillisin, mutta eettisesti kyseenalaisin keinoin minimoida radikaalisti verotustaan sekä vaikuttaa siihen mihin valtioon yrityksen verovarot kohdistuvat. Muun muassa nämä syyt ovat johtaneet siihen, että verovastuullisuudesta on tullut kasvavasti olennainen osa yritysten yhteiskuntavastuuta.¹³⁸

Ylönen ja Laine¹³⁹ keskittyivät vuoden 2015 tutkimuksessaan erityisesti siihen, kuinka verotuksesta on tullut osa CSR-raportointia ja kuinka raportoinnin painopiste siirtyy yhä enemmän teknisistä verotiedoista siihen, miten yritys oikeuttaa verokäytäntönsä osana laajempaa yhteiskuntasuhdettaan. Tässä kontekstissa vapaaehtoiset raportointistandardit toimivat työkaluina, joilla yritykset voivat viestiä toimivansa vastuullisesti, vaikka varsinaisia lakisääteisiä raportointivelvollisuuksia ei olisikaan. Tunnetuimpia vapaaehtoisia standardeja ovat muun muassa aikaisemmin tarkasteltu *GRI 207: Tax 2019*. Sen lisäksi OECD:n suositukset sekä vastuullisen sijoittamisen periaatteet PRI (*Principles for Responsible Investment*) ovat kannustaneet yrityksiä

---

¹³⁶ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019: 2180

¹³⁷ Knuutinen 2014: 279, 298-300

¹³⁸ Heikkilä et al. 2021: 133-134

¹³⁹ Ylönen & Laine 2015

raportoimaan veroista osana ESG-riskejä. PRI on yhdistyneiden kansakuntien tukema kansainvälinen sijoittajaverkosto. Vuonna 2006 lanseerattujen kuuden periaatteen tarkoituksena on tarjota viitekehys vastuulliselle sijoittamiselle sekä täten kehittää kestävämpää globaalia rahoitusjärjestelmää. PRI:n kuusi periaatetta ovat ESG-tekijöiden sisällyttäminen sijoitusanalyysiin ja päätöksentekoon, aktiivinen omistajuus ja ESG-tekijöiden huomioiminen omistajapolitiikassa, ESG-tekijöihin liittyvän tiedon asianmukainen julkistaminen sijoituskohteissa, periaatteiden hyväksynnän ja toteutuksen edistäminen sijoituslalla, yhteistyö periaatteiden toteutuksen tehostamiseksi sekä toiminnan ja edistymisen raportointi periaatteiden toteuttamisesta. Vuonna 2024 jo yli 5 000 organisaatiota yli 80 valtiosta oli sitoutunut PRI:n periaatteisiin.¹⁴⁰

OECD on kehittänyt useita viitekehyksiä, jotka vaikuttavat veroraportointiin osana vastuullisuusraportointia. Näitä viitekehyksiä ovat muun muassa CRS eli *Common Reporting Standard* eli automaattisen tietojenvaihdon standardi, joka velvoittaa rahoituslaitoksia keräämään ja raportoimaan asiakkaidensa tietoja (*financial account information*) veroviranomaisille, jotka puolestaan vaihtavat tietoja muiden valtioiden veroviranomaisten kanssa tavoitteenaan estää veronkiertoa ja lisätä läpinäkyvyyttä monikansallisessa yritystoiminnassa¹⁴¹. Yksi uusimmista OECD:n ohjeistuksista on CARF eli *Crypto-Asset Reporting Framework*, joka keskittyy kryptovaluuttoihin ja muihin digitaalisiin omaisuuseriin ja niiden verotukseen. CARF velvoittaa kryptopalveluntarjoajia keräämään ja raportoimaan käyttäjiensä tietoja veroviranomaisille veronkierron estämiseksi.¹⁴²

Isossa-Britanniassa on julkaistu vuonna 2004 DOTAS eli *Disclosure of Tax Avoidance Schemes* on järjestelmä, joka velvoittaa ilmoittamaan tietyistä veronkiertojärjestelyistä suoraan Yhdistyneen kuningaskunnan vero-, maksu-, ja tulliviranomaiselle (*HM Revenue & Customs*) jo ennen näiden järjestelyiden käyttöönottoa. Järjestelmän tavoitteena on

---

¹⁴⁰ PRI: Annual Report 2024

¹⁴¹ OECD 2016: Guidance Notes

¹⁴² OECD 2023: Crypto-Asset Reporting Framework

lisätä läpinäkyvyyttä veroviranomaisten ja yritysten välillä sekä estää aggressiivista verosuunnittelua. DOTAS on toiminut mallina myös EU:n DAC6- direktiiville sekä OECD:n *Mandatory Disclosure Rules* -säännöille.¹⁴³ Myös Isossa-Britanniassa luotu *Fair Tax Foundationin* sertifikaatti toimii yritysten eettisen verokäyttäytymisen mittarina. *Fair Tax Mark* – sertifikaatti on vapaaehtoinen tunnustus yrityksille, jotka toimivat läpinäkyvästi sekä maksavat veronsa oikeudenmukaisesti. Sertifiointi perustuu kolmeen erilliseen standardiin riippuen yrityksen koosta sekä kansainvälisen toiminnan laajuudesta. Sertifikaatin saaminen edellyttää muun muassa verostrategian julkaisemista, maksettujen verojen maakohtaista erittelyä ja aggressiivisen verosuunnittelun välttämistä.¹⁴⁴ DOTAS ja *Fair Tax Mark* – sertifikaatti toimivat Ison-Britannian veroraportoinnin standardeina, koska valtiota ei velvoita EU:n direktiivit.

Vapaaehtoisten standardien käytöllä yritykset voivat paitsi täyttää sijoittajien ja muiden sidosryhmien odotuksia, myös ennaltaehkäistä mainehaittoja ja osoittaa läpinäkyvyyttä tilanteissa, joissa lainsäädäntö antaa mahdollisuuden aggressiivisempaan verosuunnitteluun. Lisäksi ne tarjoavat yrityksille mahdollisuuden kehittää sisäistä raportointia ja hallintoa systemaattisesti ennen pakollisen sääntelyn voimaantuloa, kuten esimerkiksi EU:n uuden CSRD-direktiivin osalta.¹⁴⁵ Koska erilaisia vapaaehtoisia raportointistandardeja on runsaasti, kuten GRI 207, OECD:n ohjeistukset ja DOTAS , yritysten on syytä harkita niiden keskinäistä suhdetta ja sisältöä, jonka perusteella yritysten kannattaa valita raportointikehykset strategisesti ja niin, että ne palvelevat kyseisen yrityksen tavoitteita sekä huomioi toimialakohtaisia seikkoja. Raportointi voi käytännössä jakaantua useisiin eri dokumentteihin, kuten tilinpäätöksen liitetietoihin, erillisiin yritysraportteihin tai veroraportteihin, tai vaihtoehtoisesti keskittyä yhteen kattavaan raporttiin. Yrityksen on olennaista varmistaa, että verotusta koskeva tieto esitetään olennaisella ja läpinäkyvällä tavalla riippumatta siitä, mihin raporttiin se sisällytetään tai mihin standardiin se perustuu.

---

¹⁴³ HM Revenue & Customs 2014: Disclosure of tax avoidance schemes

¹⁴⁴ Fair Tax Foundation: About us

¹⁴⁵ De la Cuesta-Gonzalez & Pardo 2019: 2173-2174

5 Käytännön näkökulma: Yrityshaastattelut

5.1 Haastatteluiden tavoitteet

Tutkielman empiirinen osa perustuu haastatteluihin, jotka toteutettiin erikokoisten suomalaisten yritysten vero- ja talousjohtajien ja verovastuullisuudesta vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Haastattelujen tarkoituksena on syventää ymmärrystä siitä, miten veroraportointia toteutetaan käytännössä ja millaisia näkemyksiä yrityksillä on verovastuullisuudesta, raportointia ohjaavasta sääntelystä sekä sen tulevaisuudesta.

Haastatteluissa tarkasteltiin muun muassa veroraportoinnin strategista roolia, raportointikäytäntöjä, veroriskien hallintaa sekä uusien sääntelyvaatimusten, kuten CSRD-direktiivin ja kaksoisolennaisuusanalyysin, vaikutuksia. Tämän empiirisen aineiston avulla pyritään vastaamaan tutkimuskysymyksiin siitä, miten veroraportointi kytkeytyy osaksi yrityksen yhteiskuntavastuuta, miten yritykset näkevät yritysvastuun suhteen veroihin ja millä tavoin sääntely ohjaa yritysten toimintaa. Haastatteluiden tarkoitus on hankkia tietoa myös siitä, millaisia haasteita ja mahdollisuuksia yritykset tunnistavat veroraportoinnin kehittyessä yhä läpinäkyvämmäksi ja yhteiskunnallisesti merkittävämmäksi osaksi vastuullisuusviestintää.

5.2 Haastatteluiden toteutus ja valitut yritykset

Tutkimuksen empiirinen osuus toteutettiin laadullisina teemahaastatteluina, joiden avulla syvennyttiin yritysten näkemyksiin ja käytäntöihin veroraportoinnin ja verovastuullisuuden osalta. Haastattelin viiden Suomalaisen yrityksen talous- tai verojohtajaa, joista yksi on pörssilistattu yhtiö ja muut ovat osakeyhtiöitä, jotka ovat keskisuuria tai suuria yrityksiä eri toimialoilta, kuten valmistavasta teollisuudesta, terveysteknologiasta, autoalasta ja terveydenhuoltoalasta. Valitut yritykset edustavat taloudellisesti erikokoisia toimijoita Suomessa ja toimivat kansallisesti tai kansainvälisesti. Haastatteluun osallistuneet yritykset ovat Nokian Renkaat Oyj, InCar

Oy, Saka Oy ja Solo Health Oy. Lisäksi mukana oli eräs terveysteknologian alalla toimiva suuri perheyritys, jota käsitellään nimettömänä. Yritykset valittiin tarkoituksenmukaisella otannalla siten, että ne edustaisivat erilaisia näkökulmia veroraportointiin ja vastuullisuusstrategioihin. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina, jolloin käytössä oli ennalta laadittu kysymysrunko, mutta haastattelutilanteessa oli tarkoitus syventyä yksittäisiin teemoihin tarkemmin riippuen yrityksestä. Tavoitteena on tuottaa haastatteluiden avulla sekä vertailukelpoista että kokemuksellista aineistoa, joka tukee tutkimuksen tutkimuskysymyksiä sekä oikeudellisten ja käytännöllisten näkökulmien yhdistämistä.

Haastateltaville toimitetut haastattelukysymykset:

1. Veroraportoinnin tausta ja strategia

- Miten määrittelette verovastuullisuuden ja miten se näkyy yrityksenne raportoinnissa?
- Millainen rooli veroraportoinnilla on yrityksenne taloudellisessa raportoinnissa ja vastuullisuusstrategiassa?
- Mitkä ovat keskeisimmät raportointistandardit ja -viitekehykset, joita noudatatte (esim. GRI 207, CSR, OECD:n suositukset)?
- Millaisia periaatteita noudatatte verotuksen yhteydessä yhteiskuntavastuun näkökulmasta?

2. Veroraportoinnin käytännöt ja läpinäkyvyys

- Julkaiseeko yrityksenne veroihin liittyviä raportteja laajemmin kuin mitä sääntely edellyttää? Jos kyllä, miksi?
- Kuinka valitsette, mitä tietoa sisällytetään raportteihin – millaisia sisäisiä prosesseja ja periaatteita käytätte?
- Kuinka yksityiskohtaista maakohtainen raportointinne on (CbCR)?
- Miten EU-lainsäädäntö (esim. DAC6, CSRD, CbCR-direktiivi) vaikuttaa raportointiinne?

- Millaisia sidosryhmäodotuksia kohtaatte veroraportoinnissa ja miten ne vaikuttavat sisältöön?

3. Veropolitiikka ja riskienhallinta

- Millainen on yhtiönne veropolitiikka ja miten sitä johdetaan?
- Miten tunnistatte ja hallitsette veroriskejä?
- Kuinka raportoitte toimista, joihin liittyy verotuksellista epävarmuutta tai korkeaa riskiä?
- Oletteko kohdanneet tilanteita, joissa veroraportoinnilla on ollut vaikutusta yrityksen maineeseen tai sijoittajasuhteisiin?
- Miten näette veronmaksun ja yritysvastuun välisen suhteen?

4. Tulevaisuuden näkymät ja kaksoisolennaisuusanalyysi

- Miten CSRD-direktiivi ja sen kaksoisolennaisuusanalyysi vaikuttavat veroraportointiin?
- Millaisia muutoksia ennakoitte tulevissa veroraportointivaatimuksissa?
- Millaisia haasteita tai mahdollisuuksia näette tulevaisuuden veroraportoinnin kehityksessä?

5.3 Keskeiset havainnot yritysten veroraportointikäytännöistä

Yrityshaastatteluiden tavoitteena on selvittää, miten suomalaiset yritykset ymmärtävät ja toteuttavat verovastuullisuutta sekä millaisia käytäntöjä niillä on veroraportoinnin, veropolitiikan ja riskienhallinnan suhteen. Haastateltavina oli sekä pk-yrityksiä että suurempia, kansainvälisesti toimivia konserneja, mikä mahdollisti näkökulmien monipuolisemman vertailun. Analyysissa tarkastellaan sekä yhteneväisiä että yrityskohtaisia eroavaisuuksia erityisesti raportoinnin laajuudessa, sääntelyyn valmistautumisessa ja veronmaksun kytkeytymisessä vastuullisuusstrategiaan.

Haastatteluissa nousi esiin, että vaikka verojen maksaminen tunnistetaan yleisesti osaksi yrityksen yhteiskuntavastuuta, ei veroraportointi toistaiseksi ole keskeinen osa vastuullisuusraportointia useimmissa yrityksissä. Useat yritykset ilmoittivat noudattavansa sääntelyn minimivaatimuksia, kun vapaaehtoista tai laajennettua raportointia pidettiin toistaiseksi eri olosuhteiden vuoksi haastavana. Kuitenkin etenkin suuremmat yritykset ovat alkaneet valmistautua tuleviin EU:n raportointivelvoitteisiin, jonka lisäksi osa näkee kehityksessä myös mahdollisuuden lisätä läpinäkyvyyttä ja erottautua täten kilpailijoista. Haastatteluiden tulokset käydään systemaattisesti läpi neljän teema-alueen mukaisesti: veroraportoinnin tausta ja strategia, käytännöt ja läpinäkyvyys, veropolitiikka ja riskienhallinta sekä tulevaisuuden näkymät ja kaksoisolennaisuusanalyysi. Kunkin osion yhteydessä tuodaan esiin sekä yhtäläisiä havaintoja että eroja yritysten lähestymistavoissa.

5.3.1 Veroraportoinnin tausta ja strategia

Yritykset määrittivät verovastuullisuuden pääosin samalla tavalla: kyse on lakien mukaisesta verojen maksamisesta sekä avoimuudesta suhteessa viranomaisiin ja muihin sidosryhmiin. Haastatteluiden perusteella kaikki pitävät veronmaksua osana yhteiskuntavastuuta. Eroja löytyi kuitenkin siinä, miten verovastuullisuus näkyy raportoinnissa. Esimerkiksi Incar ja Solo Health eivät ole sisällyttäneet veroasioita vastuullisuusraportteihinsa, vaan verotus käsitellään ainoastaan taloudellisessa raportoinnissa tilinpäätöksen yhteydessä. Saka puolestaan painotti, että vastuullinen veronmaksu toimii myös yrityskuvan vahvistajana ja on nousemassa osaksi laajempaa viestintää. Nokian Renkaat kertoi julkaisevansa veropolitiikan, mutta verot eivät ole nousseet vielä esiin vastuullisuusraporteissa.

Yritykset totesivat yksimielisesti, että veroraportointi on ensisijaisesti osa taloudellista raportointia. Vaikka CSRD ja muut uudet sääntelykehukset ovat lisänneet tietoisuutta verojen roolista vastuullisuudessa, veroihin liittyvä raportointi ei ole vielä juurtunut vastuullisuusstrategioiden ytimeen. Suuremmat yritykset, ovat valmistautuneet uusiin

raportointivaatimuksiin tekemällä kaksoisolennaisuusanalyysin ja kartoittamalla mahdollisia vaikutuksia, vaikka verot eivät ole vielä nousseet raportoinnin keskiöön.

Raportointiviitekehysten kehittymisen seurannan osalta havaittiin eroja yritysten välillä. Pienemmät yritykset keskittyvät tällä hetkellä lähinnä lakisääteisiin vaatimuksiin. Puolestaan isommilla yrityksillä on suurempi tarve seurata aktiivisemmin CSRD:n ja muiden direktiivien kehitystä sekä miettiä seuraavia askeleita kohti kattavampaa vastuullisuusraportointia. Kaikki haastatellut yritykset korostivat yhteistä periaatetta: verotuksessa tärkeintä on lain noudattaminen, avoimuus ja vastuullinen toimintatapa, jonka tarkoituksena on välttää aggressiivista verosuunnittelua.

5.3.2 Veroraportoinnin käytännöt ja läpinäkyvyys

Haastatteluiden perusteella yksikään yritys ei julkaise veroihin liittyviä raportteja laajemmin kuin sääntely edellyttää. Useissa haastatteluissa nousi esiin huoli siitä, että ylimääräinen raportointi saattaa johtaa väärinymmärryksiin tai aiheuttaa negatiivista julkisuutta. Julkinen mediakeskustelu on ollut viime vuosina melko negatiivista liittyen yritysten veroraportointiin ja siihen lähtökohtaisesti suhtaudutaan kriittisesti, joka ei kannusta yrityksiä olemaan niin sanotusti tiennäyttäjiä. Kuitenkin monet, muun muassa Saka, pohtivat mahdollisuutta laajentaa raportointia tulevaisuudessa, mutta toistaiseksi raportointi kattaa vain säädetyt vaatimukset. Raportoitavan tiedon valinta perustuu kaikilla yrityksillä lakisääteisiin vaatimuksiin sekä verohallinnon ohjeistukseen. Maakohtainen raportointi (CbCR) on selkeä jakolinja: pienemmät yritykset, kuten Suviagroup ja Solo Health, eivät ole velvollisia tekemään tällaista raportointia, kun taas Saka ja Nokian Renkaat ovat valmistautuneet sen täytäntöönpanoon. Nokian Renkaat kertoi jo keräävänsä tietoja verottajalle, mutta ei julkaise niitä vielä julkisesti.

EU-lainsäädännön vaikutukset näkyvät erityisesti isommissa yrityksissä, jotka ovat varautuneet CSRD:n ja muiden direktiivien mukanaan tuomiin vaatimuksiin. Sidosryhmien odotukset koettiin toistaiseksi suhteellisen maltillisiksi: veroasioihin

liittyvä paine on pienempää kuin muissa vastuullisuuden osa-alueissa, mutta erityisesti suuremmat yritykset tunnistavat kasvavaa kiinnostusta veroasioiden läpinäkyvyyteen erityisesti sijoittajien ja rahoittajien taholta.

5.3.3 Veropolitiikka ja riskienhallinta

Kaikilla haastatelluilla yrityksillä veropolitiikkaa johdetaan talousjohdon kautta, ja hallituksella on usein viimeinen päätösvalta suuremmissa strategisissa kysymyksissä. Veroriskien hallinnassa yhteisiä piirteitä olivat säännölliset sisäiset tarkastelut ja ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttäminen. Nokian Renkaat kertoi erityisesti hyödyntävänsä ennakkosopimuksia verottajan kanssa riskien minimoimiseksi. Muutkin haastateltavat painottivat avointa kommunikaatiota verohallinnon kanssa sekä ennakkopäätösten hakemista.

Verotukseen liittyvän epävarmuuden raportointi tapahtuu pääosin hallituksen sisällä. Suuremmissa yrityksissä on prosesseja epävarmojen tilanteiden käsittelyyn, mutta julkinen raportointi rajoittuu lakisääteisiin vaatimuksiin. Nokian Renkaat kertoi merkittävästä kokemuksesta siirtohinnoitteluriidasta, joka aiheutti negatiivista julkisuutta, vaikka yhtiö voitti oikeusjutun. Tämä tapaus nosti esiin, että veroraportoinnilla voi olla merkittävä vaikutus yrityksen maineeseen, vaikka raportointi ja toiminta olisivat lain mukaista.

Veronmaksun ja yhteiskuntavastuun välinen suhde nähtiin kaikissa yrityksissä kiinteänä: verojen maksaminen koettiin perustavanlaatuiseksi osaksi vastuullista liiketoimintaa, vaikka vastuullisuusviestinnässä verot eivät ole vielä monella yrityksillä olekaan keskiössä.

5.3.4 Kaksoisanalyysi ja tulevaisuuden näkymät

Kaikki haastatellut yritykset ovat tietoisia CSRD-direktiivin mukanaan tuomista vaatimuksista ja sen sisältämästä kaksoisolennaisuusanalyysistä. Saka ja Nokian Renkaat ovat jo tehneet tällaiset analyysit, mutta verotus ei ole ainakaan vielä noussut olennaiseksi teemaksi. Yritykset pitävät kuitenkin mahdollisena, että vaatimukset tiukentuvat tulevaisuudessa ja verojen merkitys vastuullisuusraportoinnissa kasvaa.

Ennakoidut muutokset liittyvät erityisesti maakohtaiseen raportointiin, jonka odotetaan tulevaisuudessa laajenevan ja tarkentuvan. Haastatteluissa nousi esiin myös huoli kasvavasta hallinnollisesta taakasta ja siitä, miten yritykset pystyvät vastaamaan uusiin vaatimuksiin etenkin teknisen raportoinnin osalta. Tämä vaikuttaa erityisesti pienempiin yrityksiin, joissa ei ole omasta takaa saatavilla resursseja suureen muutokseen ja raportoitavien tietojen kasvuun. Myös direktiivien nopea kehitys koetaan hieman ongelmallisena useassa yrityksessä, koska muun muassa sen käyttöönottamisen aikataulu on vielä hieman epävarmoja eri yritysten kannalta. Nopea eteneminen aiheuttaa myös päänvaivaa, koska yritysten voi olla vaikea pysyä mukana alati muuttuvien direktiivien ja niiden vaatimusten kehityksessä.

Toisaalta osa haastatelluista, erityisesti Saka, näki myös mahdollisuuksia: vastuullisuuden ja läpinäkyvyyden vahvistaminen voi luoda kilpailuetua ja parantaa yrityksen mainetta. Samalla kuitenkin korostettiin, että raportoinnin pitää olla merkityksellistä eikä vain velvollisuuksien täyttämistä. Veroraporttien pitää olla sellaisia, että sidosryhmät oikeasti ymmärtävät mitä raportoidaan ja sen tärkeyden esimerkiksi yrityksen toimialan kannalta.

5.4 Empiiristen havaintojen suhde teoriaan

Empiiriset haastattelut tukevat laajasti tutkielman teoriaosuudessa esiin nostettua käsitystä siitä, että verotus on nousemassa osaksi yritysten yhteiskuntavastuuta, vaikkakin sen asema on vielä kehittyvä ja jossain määrin kiistanalainen. Carrollin¹⁴⁶ nelikenttämallin ja Elkingtonin¹⁴⁷ *Triple Bottom Line*-mallin mukaan taloudellinen vastuu on yksi yritys vastuun keskeisistä ulottuvuuksista, ja haastatteluiden perusteella veronmaksu asemoituu tähän osa-alueeseen selkeästi. Kaikki yritykset tunnistivat verojen maksamisen osaksi yhteiskuntavastuuta, mutta eroavaisuuksia havaittiin siinä, missä määrin veroraportointia hyödynnetään tällä hetkellä vastuullisuusviestinnän välineenä.

Sidosryhmä- ja legitimaatioteoriat¹⁴⁸ tarjoavat keskeisen viitekehyksen haastatteluaineiston ymmärtämiselle. Yritykset, erityisesti suuremmat toimijat kuten Nokian Renkaat, tunnistavat vastuullisen veroraportoinnin merkityksen maineenhallinnassa ja sidosryhmäsuhteiden vahvistamisessa. Tämä tukee Hooghiemstran¹⁴⁹ esittämää näkemystä raportoinnista strategisena vaikutelmanhallinnan välineenä. Toisaalta monet yritykset suhtautuvat varauksella vapaaehtoiseen veroraportointiin erityisesti mediakritiikin ja väärinymmärrysten pelon vuoksi. Tämä viittaa siihen, että sidosryhmien odotusten ja yritysten käytännön välillä on jännitteitä, yritykset pelkäävät läpinäkyvyyden kääntyvän itseään vastaan, mikä vahvistaa Heikkilän ja muiden¹⁵⁰ ja Sikan¹⁵¹ huomiota luottamuksen ja legitimiuden hauraudesta veroraportoinnissa. Haastatteluaineisto vahvistaa myös sen, että legaliteettiperiaate¹⁵² muodostaa verovastuullisuuden perustan. Kaikki yritykset korostivat verolainsäädännön noudattamista ja aggressiivisen verosuunnittelun välttämistä. Tätä voidaan pitää yhteisenä nimittäjänä vastuulliselle verotoiminnalle,

---

¹⁴⁶ Carroll 1999

¹⁴⁷ Elkington 1997

¹⁴⁸ Freeman 1994; Suchman 1995

¹⁴⁹ Hooghiemstr 2000

¹⁵⁰ Heikkilä et al. 2021

¹⁵¹ Sikka 2010

¹⁵² Knuutinen 2015

kuten kirjallisuudessa on todettu, laillisuus ei yksin riitä, vaan myös eettinen toiminta on olennainen osa vastuullisuutta¹⁵³.

Käytännön tasolla haastateltujen yritysten raportointikäytännöt heijastavat teoriaosuudessa tarkasteltua jaottelua sääntelyn minimitason ja laajennetun raportoinnin välillä¹⁵⁴. Vain osa yrityksistä on ottanut käyttöön elementtejä vapaaehtoisista viitekehyksistä, kuten GRI 207 -standardista, ja raportoinnin painopiste on edelleen lakisääteisissä tilinpäätöksissä. Tämä tukee PwC:n vuoden 2018 yritysbarometrin havaintoja siitä, että veroraportointi on kehittymässä vastuullisuusraportoinnin osaksi, mutta laaja ja systemaattinen toteutus on vielä harvinaista. Kaksoisolennaisuusanalyysin osalta havaittiin yhteneväisyyksiä Chiun¹⁵⁵ ja Correa-Mejian ja muiden¹⁵⁶ näkemysten kanssa, vaikka analyysi on otettu huomioon ja tunnistetaan tärkeäksi, ei verotus ole vielä noussut olennaiseksi teemaksi useimmissa yrityksissä. Tämä korostaa edelleen sen haastavuutta arvioida verotuksen yhteiskunnallista vaikutusta ja taloudellista riskiä suhteessa muihin kestävyysteemoihin.

Kokonaisuutena haastatteluaineisto vahvistaa sitä käsitystä, että veroraportointia ei koeta enää pelkkänä *compliance*-velvoitteena, vaan siihen liittyy yhä enemmän normatiivisia ja strategisia ulottuvuuksia. Samalla se kuitenkin osoittaa, että yritysten käytännöt ja valmiudet vaihtelevat merkittävästi yrityskoon, kansainvälisyyden ja sidosryhmäpaineen mukaan, kuten myös teoriassa on tuotu esiin¹⁵⁷. Tämän lisäksi kirjallisuuden määrä aiheesta sekä yritysten kokemukset osoittavat, että verot ja veroraportointi ovat melko uusi yritys vastuun ulottuvuus ja se on alkuvaiheessa oleva oikeudenala. Veroraportointi näyttäytyy näin ollen kehittyvänä ja monimuotoisena vastuullisuuden osa-alueena, joka vaatii yrityksiltä tasapainoilua oikeudellisen sääntelyn, eettisten odotusten ja strategisten intressien välillä.

---

¹⁵³ ks. Knuutinen 2013; Hardeck & Kirn 2016

¹⁵⁴ Ylönen & Laine 2015; De la Cuesta-González & Pardo 2019

¹⁵⁵ Chiu 2022

¹⁵⁶ Correa-Mejian et al. 2023

¹⁵⁷ kts. Withisuphakorn & Jiraporn 2015; Hristov & Searcy 2025

6 Johtopäätökset

6.1 Tutkielman havainnot

Tämän tutkielman tavoitteena on ollut selvittää mitä on yhteiskuntavastuu verotuksen näkökulmasta ja miten veroraportointi sijoittuu yritysvastuun, oikeudellisen sääntelyn ja käytännön toteutuksen kenttään. Tutkielmassa on yhdistetty oikeusdogmaattinen analyysi ja laadullinen haastatteluaineisto, ja sen perusteella voidaan tunnistaa useita keskeisiä havaintoja liittyen yritysten verovastuullisuuteen ja veroraportoinnin kehitykseen.

Ensinnäkin haastatteluiden perusteella verojen maksaminen tunnistetaan yleisesti osaksi yrityksen taloudellista yhteiskuntavastuuta, mikä tukee teoriaosuudessa¹⁵⁸ esitettyä käsitystä verotuksesta osana yrityksen roolia yhteiskunnallisena toimijana. Vaikka kaikki haastatellut yritykset kokivat veronmaksun vastuulliseksi velvoitteeksi, veroraportointi itsessään ei ole vielä vakiintunut osaksi yritysvastuullisuuden raportointia, vaan se toteutuu pääosin osana tilinpäätöstä ja muuta lakisääteistä taloudellista raportointia. Toiseksi havaittiin, että yritysten käytännöt veroraportoinnin suhteen vaihtelevat. Suuremmat yritykset, kuten Nokia Renkaat ja Saka, ovat valmistautuneet CSRD-direktiivin mukanaan tuomiin muutoksiin ja suorittanut kaksoisolennaisuusanalyysin, mutta verotus ei ole noussut olennaiseksi teemaksi useimmissa tapauksissa. Pienemmät yritykset puolestaan raportoivat lakisääteiset verotiedot, eivätkä tällä hetkellä koe tarpeelliseksi laajentaa raportointia muun muassa resurssien puutteen vuoksi.

Kolmanneksi havaittiin, että veroraportointi on edelleen vahvasti sääntelylähtöistä. Useat yritykset viittasivat siihen, että raportointia tehdään sen verran kuin laki vaatii, eikä vapaaehtoiseen raportointiin nähdä olevan liiketoiminnallista kannustinta. Päinvastoin julkisen keskustelun ja median suhtautuminen veroihin voi johtaa varovaisuuteen ja jopa pelkoon mainehaitoista. Tämä havainto tukee teorian

---

¹⁵⁸ kts. Carroll 1991; Elkington 1997

näkökulmia vaikutelmanhallinnasta¹⁵⁹ ja legitimaatioteoriasta¹⁶⁰, joissa raportointi voi olla reaktiivista eikä strategisesti ennakoivaa. Neljänneksi voidaan todeta, että kaksoisolennaisuusanalyysi ei ole vielä noussut osaksi yritysten veroraportointia, vaikka sen potentiaali tunnistetaan. Kaksoisolennaisuusanalyysiin tulisi jatkossa syventyä tarkemmin, sillä se voi tarjota järjestelmällisen tavan tunnistaa ja viestiä verotuksen yhteiskunnallista merkitystä. Tulevaisuudessa kaksoisolennaisuusanalyysin merkitys voi korostua strategisena ja operatiivisena työkaluna.

Lopuksi voidaan todeta, että veroraportoinnin kehittyminen osaksi vastuullisuusstrategiaa on alkuvaiheissaan ja sääntely melko keskeneräistä. Yritysten ja sääntelykehysten välinen suhde on tällä hetkellä jonkinlaisessa murrosvaiheessa, jossa normatiivinen paine ja sidosryhmien odotukset kasvavat, mutta raportoinnin sääntely ja käytännöt eivät vielä laajasti vastaa tätä kehitystä. Tämä viittaa siihen, että yritykset joutuvat lähivuosina tarkistamaan enemmän raportointistrategioitaan, erityisesti CSRD:n ja ESRS-standardien toimeenpanon myötä.

6.2 Tulevaisuuden näkymät ja sääntelyn kehitys

Veroraportoinnin tulevaisuus näyttäytyy kehittyvänä ja sääntelyn ohjaamana aiheena, jossa yritysten odotetaan yhä enemmän yhdistävän oikeudelliset velvoitteet, eettiset periaatteet ja sidosryhmäodotukset osaksi vastuullisuusraportointiaan. Tutkielman teoriapohjan ja haastatteluaineiston perusteella voidaan ennakoida useita keskeisiä kehityssuuntia.

Ensinnäkin CSRD-direktiivin ja siihen liittyvien ESRS-standardien toimeenpano edellyttää yrityksiltä entistä tarkempaa ja johdonmukaisempaa raportointia, jossa myös veroasiat voivat nousta olennaisiksi, mikäli ne tunnistetaan kaksoisolennaisuusanalyysin

---

¹⁵⁹ Hooghiemstra 2000

¹⁶⁰ Suchman 1995

kautta¹⁶¹. Vaikka tällä hetkellä verotus ei ole noussut analyysissä keskiöön useimmissa yrityksissä, paine siihen kasvaa sidosryhmien tietoisuuden ja sääntelyn konkretisoitumisen myötä. Toiseksi tulevaisuuden sääntelyssä korostuu läpinäkyvyyden vaatimus. CbCR-direktiivin mukainen maakohtainen raportointi julkisessa muodossa tulee lisäämään yritysten verotukseen kohdistuvaa tarkastelua paitsi viranomaisten, myös sijoittajien, median ja kansalaisjärjestöjen suunnalta. Tämä tuo uusia haasteita yrityksille erityisesti viestinnän, vaikutelmanhallinnan ja riskienhallinnan näkökulmasta, mutta tarjoaa myös mahdollisuuksia rakentaa luottamusta sidosryhmiin vastuullisuuden kautta.

Kolmanneksi veroraportointi tulee yhä enemmän osaksi yritysten strategista vastuullisuusviestintää. Tällöin raportoinnin merkitys ei rajoitu vain sääntelyn täyttämiseen, vaan siitä tulee osa yrityskuvan, kilpailukyvyn ja sidosryhmäsuhteiden hallintaa.¹⁶² Yritykset, jotka panostavat ennakoivaan ja läpinäkyvään raportointiin, voivat erottautua edukseen vastuullisuutta painottavassa liiketoimintaympäristössä. Samalla on kuitenkin tunnistettava, että erityisesti pk-yrityksille sääntelyn kiristyminen voi muodostaa haasteen resurssien ja asiantuntemuksen puutteen vuoksi¹⁶³. Tämä asettaa vaatimuksia paitsi yrityksille itselleen, myös lainsäätäjille ja viranomaisille, jotka vastaavat ohjeistuksesta, tuesta ja siirtymäaikojen hallinnasta. Voidaan siis todeta, että veroraportoinnin rooli osana yritysvastuuta on kasvamassa, mutta kehityksen vauhti ja laajuus riippuvat paljolti sääntelykehikon vakiintumisesta, yritysten strategisesta suhtautumisesta raportointiin sekä sidosryhmien kyvystä käyttää raportoitua tietoa merkityksellisesti hyväkseen.

---

¹⁶¹ kts. Chiu 2022; Correa-Mejia et al. 2023

¹⁶² kts. Porter & Kramer 2011; Hardeck & Kirn 2016

¹⁶³ Elinkeinoelämän keskusliitto 2023

Lähteet

- Carroll, A. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizons*. Vol 34, s. 39-48. [DOI:10.1016/0007-6813\(91\)90005-G](https://doi.org/10.1016/0007-6813(91)90005-G).
- Chiu, I. H. (2022). The EU Sustainable Finance Agenda: Developing Governance for Double Materiality in Sustainability Metrics. *European Business Organization Law Review*, Vol 23, s. 87-123. <https://doi.org/10.1007/s40804-021-00229-9>
- Delgado-Ceballos, J., Ortiz-De-Mandojana, N., Antolín-López, R., & Montiel, I. (2023). Connecting the Sustainable Development Goals to firm-level sustainability and ESG factors: The need for double materiality. *Business research quarterly*. Vol. 26(1), s. 2-10. <https://doi.org/10.1177/23409444221140919>
- De la Cuesta-Gonzalez, M. & Pardo, E. 2019. Corporate tax disclosure on CSR basis: a new reporting framework in the post-BEPS era. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. Vol. 32(7), s. 2167–2192. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1108/AAAJ-12-2017-3282>
- EFRAG. 2023. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). ANNEX 1. Haettu osoitteesta: <https://xbrl.efrag.org/e-esrs/esrs-set1-2023.html>
- Elinkeinoelämän keskusliitto & Aula Research. (2023). Pk-vastuullisuusbarometrin tulokset. Haettu osoitteesta: <https://ek.fi/wp-content/uploads/2023/11/Pk-vastuullisuusbarometrin-tulosjulkistus-21112023.pdf>
- Elkington, J. (1997). *Cannibals With Forks*. Capstone Publishing Limited. <https://www.sdg.services/uploads/9/9/2/1/9921626/cannibalswithforks.pdf>

Eriksson, P. & Kovalainen, A. (2016). *Qualitative Methods in Business Research*. 2nd edition. SAGE Publications.

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464. (2022). Haettu osoitteesta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>

Regulation (EU) 2024/3005 of the European Parliament and of the Council. (2024).

Haettu osoitteesta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R3005>

Fornasari, T. & Traversi, M. (2024). The Impact of the CSRD and the ESRS on Non-Financial Disclosure. *Symphonya. Emerging Issues in Management*. Vol. 1, s.117-133. <https://doi.org/10.4468/2024.1.07fornasari.traversi>

Freeman, R. E. (1994). The Politics of Stakeholder Theory: Some Future Directions. *Business Ethics Quarterly*. Vol. 4(4), s. 409–421. <https://www.istor.org/stable/3857340>

Freeman, R. E. & McVea, J. (2001). A Stakeholder Approach to Strategic Management. *Handbook of Strategic Management*. Oxford: Blackwell Publishing.

Freeman, R.E., Wicks, A.C. & Parmar, B. 2004. Stakeholder theory and the corporate objective revisited. *Organization Science*. Vol. 15(3), s. 364–369. <https://pubsonline.informs.org/doi/epdf/10.1287/orsc.1040.0066>

Garriga, E. Melé, D. 2004. Corporate social responsibility theories: Mapping the territory. *Journal of business ethics*. Vol. 53, s. 51–71 <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1023/B:BUSI.0000039399.90587.34>

Global Sustainability Standards Board (GSSB). GRI 207: Tax 2019. Haettu osoitteesta:

<https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/topic-standard-for-tax/>

GRI. Our mission and history. Haettu osoitteesta:

<https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta.

HE 99/2023. Haettu osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/hallituksen-esitykset/2023/99>

Hamilton-Jessop, W. (2012). Corporate Social Responsibility and Tax Aggressiveness:

An Empirical Analysis. *Journal of Accounting and Public Policy*. Vol. 31, s. 86-108
<https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/0969160X.2013.820421>

Hardeck, I. & Kirn, T. (2016). Taboo or technical issue? An empirical assessment of

taxation in sustainability reports. *Journal of cleaner production*. Vol. 133, s. 1337–1351. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.06.028>

Hasseldine, J. & Morris, J. (2011). Corporate social responsibility and tax avoidance:

A comment and reflection. *Accounting Forum*. Vol. 37(1), s. 1-14. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1016/j.accfor.2012.05.001>

Heikkilä, K., Hyvönen, T. & Nykänen, P. (2021). Valtionyhtiöiden verojalanjälki –

Sidosryhmä- ja legitimaatioteoriaan perustuva tutkimus kuuden suomalaisen valtio-omisteisen yhtiön maakohtaisesta veroraportoinnista. *Oikeus* (50); 2, s. 132-158. Haettu osoitteesta: <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/oikeus/235240001.pdf>

Helsingin Kamari Oy & Knuutinen, R. (2014). Verotus ja yrityksen yhteiskuntavastuu. *Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.*

HM Revenue & Customs. (2014). Guidance: Disclosure of tax avoidance schemes.

Haettu osoitteesta: <https://www.gov.uk/guidance/disclosure-of-tax-avoidance-schemes-overview>

Hooghiemstra, R. (2000). Corporate Communication and Impression Management – New Perspectives Why Companies Engage in Corporate Social Reporting. *Journal of Business Ethics*. Vol. 27, s. 55–68. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1023/A:1006400707757>

Hristov, I. & Searcy, C. (2025). Integrating sustainability with corporate governance: a framework to implement the corporate sustainability reporting directive through a balanced scorecard. *Management Decisions*. Vol 63(2), s. 443-467. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1108/MD-10-2023-1995>

Kaunisto, S. (2022). Veron kiertämisen tunnistaminen: oikeuden väärinkäytön kielto VML 28§:n tulkinnassa. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-027-6>

Knuutinen, R. (2013). International tax planning, tax avoidance and corporate social responsibility. *Edilex*. <https://www.edilex.fi/artikkelit/10774>

Knuutinen, R. (2015). Legaliteettiperiaate vero-oikeudessa. *Lakimies*, 6/2015, s. 811–833. <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/lakimies/158740002.pdf>

Knuutinen, R. (2013). Verojen minimointi ja yrityksen yhteiskuntavastuu. *Verotus*, 2/2013, s. 177-191. <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/verotuslehti/105290007.pdf>

Knuutinen, R. (2020). Verosuunnittelun oikeudelliset ja yhteiskunnalliset rajat. *Alma*

Talent Oy ja Lakimiesliiton Kustannus.

Knuutinen, R. (2019). Yritysvastuuta koskevat vaatimukset ja sitova vero-oikeudellinen sääntely oikeudenmukaisen verotuksen edistäjinä. *Liikejuridiikka* 1/2019, s. 45-78. <https://www.edilex.fi/liikejuridiikka/196000002>

Mao, C. W., & Wu, W. C. (2018). Moderated mediation effects of corporate social responsibility performance on tax avoidance: evidence from China. *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*. Vol. 26(1–2), s. 90–107. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/16081625.2019.1546157>

Myrsky, M. (2011). Ennakkopäätökset verotuksessa. *Helsinki: Talentum.*

Myrsky, M. & Svensk, N. (2016). Vero-oikeuden oppikirja. *Alma Talent Oy ja Lakimiesliiton Kustannus.*

Nieminen, K.J. (2020). Oikeudenmukainen verotuksen oikaisuvaatimusmenettely. *Edilex*, 2020/28. <https://www.edilex.fi/artikkelit/21222>

Niskala, M., Puroila, J., Pajunen, T. & Tarna-Mani, K. (2019). Yritysvastuu: raportointi- ja laskentaperiaatteet. *Helsinki, ST-Akatemia.*

Nykänen, P. (2024). Aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa koskeva lainsäädäntö ja sen kansallisen kehittämisen reunaehdot. *Edilex*, 2024/7. <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/artikkelit/100019.pdf>

OECD. (2023). International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax

Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 Update to the Common Reporting Standard. Haettu osoitteesta:
https://www.oecd.org/en/publications/international-standards-for-automatic-exchange-of-information-in-tax-matters_896d79d1-en.html

OECD. (2016). The Common Reporting Standard (CRS) Automatic Exchange of Financial Account Information: Guidance Notes.
<https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issue-focus/aeoi/jersey-guidance-notes-crs.pdf>

OECD Topics: Base erosion and profit shifting (BEPS). Haettu osoitteesta:
<https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/base-erosion-and-profit-shifting-beps.html>

Principles for Responsible Investment. (2024). Annual Report 2024.
https://dwtyzx6upklss.cloudfront.net/Uploads/v/y/x/annualreport2024_final_98918.pdf

Porter, M. & Kramer, M. (2011). Creating Shared Value. *Harvard Business Review*.
s. 62-77. <https://www.communitylivingbc.ca/wp-content/uploads/2018/05/Creating-Shared-Value.pdf>

PwC. (2018). PwC:n yritys vastuubarometri 2018. Haettu osoitteesta:
<https://www.pwc.fi/fi/yritysvastuu/tiedostot/pwcn-yritysvastuubarometri-2018-v2.pdf>

Salo, M. (2015). Hyvä liiketoimintapäätös ja johdon vastuu. *Helsinki: Talentum*.

Schütze, R. (2018). European Union Law. Second Edition. *Cambridge University Press*.

- Sikka, P. (2010). Smoke and mirrors: Corporate social responsibility and tax avoidance. *Accounting Forum*. Vol. 34 (3-4), s. 153-168. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1016/j.accfor.2010.05.002>
- Stiglingh, M., Smit, A., Smit, AR. (2020). The relationship between tax transparency and tax avoidance. *South African Journal of Accounting Research*. Vol. 36(1), s. 1-21. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/10291954.2020.1738072>
- Suchman, M. C. (1995). Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches. *The Academy of Management Review*. Vol. 20(3), s. 571–610. <https://www.jstor.org/stable/258788>
- Valtioneuvoston Kanslia. (2022). Ohjeistus valtion enemmistöomisteisille yhtiöille maakohtaisten verojen raportointiin tilikaudesta 2022 alkaen. VN/15411/2022.
- Van Eijdsen, A. (2013). The Relationship between Corporate Responsibility and Tax: Unknown and Unloved. *EC Tax Review*. Vol. 22 (1), s. 56–61. <https://doi.org/10.54648/ecta2013006>
- Verohallinto. (2023). *Verotuksen yleiset menettelysäännökset*. Antopäivä 21.12.2023. Diaarinumero VH/6743/00.01.00/2023. Voimassa 1.1.2024 alkaen. Haettu osoitteesta: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/78645/verotuksen-yleiset-menettelysaannot/>
- Verohallinto. (2021). Perustietoa FATCA-velvoitteista. Haettu osoitteesta: <https://www.vero.fi/yriytykset-ja-yhteisot/yriytystoiminta/finanssiala/fatca-crs-dac2/yleist%C3%A4-fatca/perustietoa-fatca-velvoitteista/>
- Wei Ling, T., & Abdul Wahab, N. S. (2018). Roles of tax planning in market valuation of

corporate social responsibility. *Cogent Business & Management*. Vol. 5(1).
<https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/23311975.2018.1482595>

Withisuphakorn, P., & Jiraporn, P. (2015). The effect of firm maturity on corporate social responsibility (CSR): do older firms invest more in CSR? *Applied Economics Letters*. Vol. 23(4), s. 298–301. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/13504851.2015.1071464>

Wood, D. J. (1991). Corporate Social Performance Revisited. *The Academy of Management Review*. Vol. 16(4), s. 691–718. <https://www.jstor.org/stable/258977>

World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). Our Common Future. Haettu osoitteesta: <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>

Yhdistyneet Kansakunnat. (2015). General Assembly.
<https://undocs.org/en/A/RES/70/1>

Zhao, L. (2022). Corporate philanthropy as a response to greater tax enforcement. *Accounting and Business Research*. Vol. 54(1), s. 33–54. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/00014788.2022.2149456>